

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ

**ЭМ, ЭМНЭВГИЙН ХЭРЭГСЛИЙН
ХЯНАЛТ, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗАР**

ЭМ ЗҮЙН СУРГУУЛЬ
Агаарын Шинжлэх Ухааны Үндэсний Их Сургууль

1942

**“ИРГЭДИЙН ЭМИЙН ЗОХИСТОЙ
ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ТАЛААРХ МЭДЛЭГ, ДАДАЛ,
ХАНДЛАГЫН СУДАЛГАА” ТӨСЛИЙН
ТАЙЛАН**

УЛААНБААТАР

2021

АГУУЛГА

Товчилсон үгийн жагсаалт.....	3
СУДАЛГААНЫ ҮНДЭСЛЭЛ.....	8
Үндэслэл.....	Error! Bookmark not defined.
Зорилго.....	10
Зорилт.....	10
Хүрэх үр дүн.....	10
СУДАЛГААНЫ АРГА ЗҮЙ.....	11
Судалгааны загвар.....	11
Судалгааны хамрах хүрээ.....	11
Судалгааны хүн ам, түүврийн хэмжээ, түүвэрлэлт.....	12
Судалгааны бэлтгэл үе шат.....	13
Мэдээлэл цуглуулагчдад зориулсан зааварчилгаа.....	14
Мэдээлэл цуглуулах үе шат.....	15
Мэдээлэл боловсруулалт.....	15
Судалгааны үр дүн.....	16
Өрхийн эмч нарын эмийн сонголт, зохистой хэрэглээний судалгаа.....	17
Бүлгийн дүгнэлт.....	23
Бага насны хүүхэдтэй эцэг эхийн нянгийн эсрэг эм болон зохистой хэрэглээний судалгаа.....	24
Бүлгийн дүгнэлт.....	32
Иргэдийн эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлагын судалгаа.....	33
Бүлгийн дүгнэлт.....	42
НЭГДСЭН ДҮГНЭЛТ.....	43
ЗӨВЛӨМЖ.....	44
Ашигласан хэвлэл.....	46
Хавсралт.....	46

ХҮСНЭГТ, ЗУРГИЙН ТАЙЛБАР

Хүснэгтийн тайлбар

Хүснэгт 1. Мэдээлэл цуглуулагчдад зориулсан гарын авлагын бүрдэл.....	14
Хүснэгт 2. Судалгаанд хамрагдсан ӨЭМТ, СЭМТ–ийн эмч нарын дескриптив үнэлгээ	16
Хүснэгт 3. Судалгаанд хамрагдсын ерөнхий мэдээлэл.....	25
Хүснэгт 4. Судалгаанд хамрагдсын антибиотик эмийн зохистой хэрэглээний байдал	27
Хүснэгт 5. Оролцогчдын антибиотик хэрэглээний талаарх мэдлэгийн хүн ам зүйн хүчин зүйлийн хамаарал	29
Хүснэгт 6. Оролцогчдийн дескриптив шинжилгээ	34
Хүснэгт 7. Оролцогчдийн нийгэм, эдийн засаг, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ авах байдал (асуумж хуудас)	35
Хүснэгт 8. Оролцогчдийн нийгэм, эдийн засаг, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ авах байдал (цахим асуумж, n=1444)	37
Хүснэгт 9. Эмийн хэрэглээний байдлыг судлахын тулд цахим болон асуумж хуудсаар авсан нийт оролцогчдыг нэгтгэн мэдлэг хандлага	39

Зургийн тайлбар

Зураг 1. Судалгааны тойм бүдүүвч.....	11
Зураг 2. УБ хотоос судалгаанд сонгогдсон түүвэрлэлтийн анхны нэгж	12
Зураг 3. Судалгаанд түүвэрлэлтийн анхны нэгж буюу аймгийн байршил	13
Зураг 4. Эмийн сонголт болон тунгийн зохицуулалтыг хийхдээ эмч нар анхаардаг зүйлс	18
Зураг 5. Эмийн зохисгүй хэрэглээнээс үүдэн гарч буй үр дагавар	19
Зураг 6. Эм эмийн харилцан нөлөөллийг шалгах эх сурвалж	20
Зураг 7. Антибиотикийн тэсвэржилт үүсэхээс сэргийлэх арга хэмжээ	21
Зураг 8. Антибиотик эмчилгээ сонгох, зөвлөхөд тулгарч буй асуудлууд	21
Зураг 9. Эмч нарын хамрагдахыг хүсч буй сургалт	22
Зураг 10. Антибиотикийн зохистой хэрэглээний талаарх иргэдийн хандлага	30
Зураг 11. Антибиотикийн зохистой хэрэглээний талаарх эцэг эхийн мэдлэг, хандлагын ялгаа (медиан оноо 40-с дээш байх тохиолдолд хангалттай).	31
Зураг 12. Судалгаанд оролцогсдын мэдлэг, хандлага	12
Зураг 13. Эмээ уухаа мартсан тохиолдолд авах арга хэмжээ	40
Зураг 14. Эмээ уухаа мартсан тохиолдолд авах арга хэмжээ	41
Зураг 12. Эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлага	42

ТОВЧИЛСАН ҮГИЙН ЖАГСААЛТ

АШУҮИС	-	Анагаахын Шинжлэх Ухааны Үндэсний Их Сургууль
БЗД	-	Баянзүрх дүүрэг
ДЭМБ	-	Дэлхийн Эрүүл Мэндийн Байгууллага
ЗГХА	-	Засгийн Газрын Хэрэгжүүлэгч Агентлаг
ЗШЭ	-	Зайлшгүй Шаардлагатай Эм
ЗШЭҮЖ	-	Зайлшгүй Шаардлагатай Эмийн Үндэсний Жагсаалт
МУС	-	Монгол Улсын Стандарт
МХЕГ	-	Мэргэжлийн Хяналтын Ерөнхий Газар
НҮБ	-	Нэгдсэн Үндэсний Байгууллага
ӨОУА	-	Өвчний Олон Улсын Ангилал
ЭЗС	-	Эм зүйн сургууль
ЭМГ	-	Эрүүл Мэндийн Газар
ЭМД	-	Эрүүл Мэндийн Даатгал
ЭМЯ	-	Эрүүл Мэндийн Яам
ЭХНБ	-	Эм Ханган Нийлүүлэх Байгууллага
ЭЭХХЗГ	-	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт зохицуулалтын газар
ЭЭЗМТ	-	Эмнэл зүйн эм зүй, менежментийн тэнхий
ЭЭХ	-	Эмэн Эмчилгээний Хороо
WHO	-	World Health Organization

ТАЛАРХАЛ

“ИРГЭДИЙН ЭМИЙН ЗОХИСТОЙ ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ТАЛААРХ МЭДЛЭГ, ДАДАЛ, ХАНДЛАГЫН СУДАЛГАА” төсөлт ажлыг Эрүүл мэндийн яамны Эрүүл мэндийг дэмжих сангийн санхүүжилтээр АШУҮИС-ийн Эм зүйн сургуулийн Эмнэлзүйн эмзүй, менежментийн тэнхимийн хамт олон хийж гүйцэтгэв.

Судалгааны баг хамт олон тус судалгааг хийж гүйцэтгэхэд техникийн болон санхүүгийн дэмжлэг үзүүлсэн Эрүүл мэндийн яам, хамтран ажилласан Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт зохицуулалтын газар, АШУҮИС-ийн Эм зүйн сургууль болон судалгаанд оролцсон Улаанбаатар хотын болон аймгуудын Өрхийн эрүүл мэндийн төв, Сумын эрүүл мэндийн төвийн эмч нар, хамт олон, судалгаанд идэвхтэй оролцсон Улаанбаатар хот болон хөдөө орон нутгийн иргэдэд гүн талархал илэрхийлье.

Төслийн багийн гишүүд

Судалгааны удирдагч:

- С.Мөнхбат, АШУҮИС-ийн ЭЗС-ийн багш, Эм зүйн ухааны доктор, дэд профессор

Судалгааны багийн зохицуулагч:

- М.Эрдэнэтуяа, АШУҮИС-ийн ЭЗС-ийн багш, Анагаах ухааны доктор, дэд профессор

Судалгааны мэдээлэл цуглуулагчид:

- Б.Ундрах, АШУҮИС-ийн ЭЗС-ийн багш
- Г.Дөлгөөн, АШУҮИС-ийн ЭЗС-ийн багш
- Г.Хонгорзул, ЗГХА, ЭЭХХЗГ-ын мэргэжилтэн
- Г.Нарангэрэл, ЗГХА, ЭЭХХЗГ-ын мэргэжилтэн
- Б.Соёлчимэг, ЗГХА, ЭЭХХЗГ-ын мэргэжилтэн
- О.Хатанболд, АШУҮИС-ийн ЭЗС-ийн багш
- Э.Буянжаргал, АШУҮИС-ийн ЭЗС-ийн багш
- Л.Нандинцэцэг, АШУҮИС-ийн ЭЗС-ийн магистрант
- О.Ариунцацрал, Сүхбаатар аймгийн ЭМГ-ын мэргэжилтэн
- Э.Цэдэндаш, Төв аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн Эм зүйн албаны дарга,
- Ц.Хадбаатар, Хөвсгөл аймгийн ЭМГ-ын мэргэжилтэн
- Б.Мэндбаяр, Өмнөговь аймгийн ЭМГ-ын мэргэжилтэн
- Д.Алимаа, Ховд аймгийн ЭМГ-ын мэргэжилтэн

Статистик боловсруулалт

- Б.Цэрэнлхам, АШУҮИС-ийн ЭЗС-ийн багш
- Б.Мягмарсүрэн, АШУҮИС-ийн ЭЗС-ийн багш

Тайлан бичсэн

- С.Мөнхбат, АШУҮИС-ийн ЭЗС-ийн багш
- М.Эрдэнэтуяа, АШУҮИС-ийн ЭЗС-ийн багш
- Б.Цэрэнлхам, АШУҮИС-ийн ЭЗС-ийн багш

Хянан тохиолдуулсан

- Д.Даваадагва, АШУҮИС-ийн ЭЗС-ийн захирал, Эм зүйн ухааны доктор, дэд профессор
- С.Пүрэвсүрэн, АШУҮИС-ийн ЭЗС-ийн багш, Эм зүйн ухааны доктор, дэд профессор

ЕРӨНХИЙ ДҮГНЭЛТ

Энэхүү үнэлгээний гол зорилго нь Монгол улсын “Эрүүл мэндийн талаар төрөөс баримтлах бодлого”-г хэрэгжүүлэх талаар эм зүйн салбарт гарч буй дэвшил, бодлогын чухал бүрэлдэхүүн хэсэг болох эмийн зохистой хэрэглээний үндсэн элементийн нэг иргэдийн мэдлэг, хандлага, дадалд үнэлгээ хийж, цаашид хийж ажлын чиглэлийг гарган тавихад оршино. Энэ чиглэлээр өмнө хийж байсан судалгааны ажил хомс байсан тул харьцуулах боломжгүй байсан бөгөөд цаашид суурь судалгаа болгон хөгжүүлэх боломжтой юм.

Энэхүү судалгааны үр дүнд:

1. Эмч нар антибиотик эмийг сонгоход хамгийн их тохиолддог бэрхшээл нь бактериологийн болон шаардлагатай шинжилгээ хийх боломж хомс байх нөхцөл байна.
2. Антибиотик эмийг сонгоход эмч нар эмчилгээ оношлогооны удирдамжийг баримтладаг ба тухайн эмийн үйлчилгээний идэвхи, эмийн хангамжийн байдал, үнэ зэргийг харгалзан үздэг байна.
3. 0-5 настай хүүхдүүдийн эцэг эхийн антибиотикийн зохистой хэрэглээний мэдлэг нь эцэг эсвэл эхийн нас, ерхийн орлого, хүүхдийн тоо, өрх толгойлсон эсэх зэрэгтэй статистик ач холбогдол бүхий ялгаатай байна.
4. Антибиотик эмийн зохисгүй хэрэглээний талаарх эцэг, эхчүүдийн хандлага хангалтгүй байгаа бөгөөд үүнд насны байдал, амьдарч буй газар ихээхэн нөлөөтэй байна.
5. Нийт оролцогчийн 673 буюу 34.04% нь эмийн зохистой хэрэглээний мэдлэг хангалттай байв. Иргэдийн эмийн зохистой хэрэглээний талаарх хандлагын хувьд дундаж оноо 28.51 (стандарт хазайлт 8.64), 20.59% нь зохистой байв.
6. Цахим хэлбэрээр явуулсан асуумж судалгаанд нийт 1444 иргэд оролцсоноос мэдлэг үнэлэхэд дундаж оноо 7.36 **буюу** 49.65% нь мэдлэг хангалттай сайн байв. Хандлагын хувьд дундаж оноо 22.32 (стандарт хазайлт 10.36), медиан оноо 20 байсан ба 49.58% нь эмэнд хандах хандлага зохистой байв.

СУДАЛГААНЫ ҮНДЭСЛЭЛ

Эмийн зохистой хэрэглээ гэдэг нь хэрэглэгчдэд тохирсон эмийг, тохирсон тунгаар, тохирох хугацаанд, хамгийн бага зардлаар, эмнэлзүйн нөхцөлд тохируулан хэрэглэхийг хэлдэг [World Health Organization *The rational use of drugs; Conference of Experts Nairobi; 25-29 November 1985; Geneva: WHO*].

Эмийн зохисгүй хэрэглээ нь хүн амын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлж байгаа бөгөөд эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 3.5%-ийг эмийн гаж нөлөөний улмаас үйлчилгээ авч буй иргэд байна [World Health Organization. *The world medicines situation 2011: medicines prices, availability and affordability*. 3. Geneva: WHO; 2011.].

Швед улсад хийгдсэн судалгаагаар эмийн гаж нөлөөний улмаас хэвтэн эмчлүүлсэн үйлчлүүлэгчийн эрүүл мэндийн үйлчилгээний зардлыг 10000 насанд хүрсэн хүн амд 21 сая орчим доллар зарцуулдаг байна [Economic impact of adverse drug events--a retrospective population-based cohort study of 4970 adults. Gyllenstein H, Hakkarainen KM, Hägg S, Carlsten A, Petzold M, Rehnberg C, Jönsson AK. *PLoS One*. 2014; 9(3):92061].

Манай орны хүн амын дунд эмийн зохистой хэрэглээний мэдлэг дутмаг, эмийг өөрийн дураар хэрэглэсний улмаас эрүүл мэнд, амь насаараа хохирох, эмэнд хордох, дасал болох ба эмийн гаж нөлөө илрэх зэрэг сөрөг тохиолдлууд илэрсээр байна. Эмийн гаж нөлөө нь хавсарсан өвчин олон эмийн хэрэглээ болон эмийн зохисгүй хэрэглээ зэргээс шалтгаалж нэмэгддэг [А.Номиндарь, Н.Халиун, П.Батхуяг “Антибиотикоос шалтгаалсан эмийн гаж нөлөө” “Хүрэл тогоот-2019” эрдэм шинжилгээний бага хурал. УБ, 2019; х:179-182].

Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас үнийн хөнгөлөлт үзүүлэх зайлшгүй шаардлагатай эмийн 2020 оны тайланд дүн шинжилгээ хийж үзэхэд тус онд нийт 41 тэрбум төгрөгийн эмийг иргэд хэрэглэсэн байна.

Үүнээс 0-19 насны иргэд 64566 нэр төрлийн эмийг 628.649.415 төгрөгөөр худалдан авсан байна. Эдгээр эмүүдээс Флемоксин Солютаб, Амоксациллин, Ацикловир-Денк, Депакин Хроно 500, Зирекс, Карбамакепин, Клавамид 375, Кмоксилин, Макропен, Оспамокс, Пантоденк 20, Синголон, Хиконцил, Эпилиптоп зэрэг 14 нэр төрлийн эм хамгийн их борлуулагдсан байна. Энэхүү худалдааны нэршлийг олон улсын нэршилд оруулан 9 нэр төрөл болгон үзэхэд амоксациллин нь 25092 буюу нийт эмийн 38,8% -ийг эзлэн 168,971,238 төгрөгийн борлуулалт хийгдэж хамгийн их борлуулагдсан эм болж байна.

Амоксациллиныг худалдааны нэршлээр ангилж үзэхэд Флемоксин Солютаб тэргүүлж байна. Үүнээс харахад 0-19 насны иргэдийн дунд антибиотیکیн хэрэглээ өндөр харагдаж байгаа нь 0-19 насны хүүхэдтэй хүмүүсийн дунд эмийн зохистой хэрэглээний байдлыг тандах нэг том сэдэл болж байна.

Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллагын тодорхойлсноор эмийн гаж нөлөө гэдэг нь физиологийн үйл ажиллагааг зохицуулах, эмчлэх, оношлох болон урьдчилан сэргийлэх зорилгоор өвчтөнд эмийг хэрэглэхэд илэрч буй сөрөг нөлөө юм. Аливаа өвчин эмгэгийг эмчлэх зорилгоор эмийг хэрэглэхэд өвчтөнд эмчилгээний зорилгод нийцээгүй илрэлийг эмийн сөрөг нөлөө хэмээн нэрлэдэг. Эмийн гаж нөлөөний мэдээлэл нь эмийн аюулгүй байдал болон зохистой хэрэглээг хэвшүүлэх үйл ажиллагааны үндсэн хэсэг бөгөөд эмийн хүсээгүй гаж нөлөөнөөс иргэдийг урьдчилан сэргийлэхэд чухал үүрэгтэй.

Төрөөс эрүүл мэндийн талаар баримтлах бодлогын баримт бичигт “хүн амд үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг тэдний эрэлт, хэрэгцээнд тулгуурлан аливаа өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, нотолгоонд суурилсан оношилгоо, эмчилгээний шинэ технологийг нэвтрүүлэх, эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилтийн зохистой тогтолцоог бүрдүүлэх замаар тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулан монгол хүний дундаж наслалтыг уртасгахад оршино” хэмээн зорилгоо тодорхойлсон ба эм зүйн тусламж үйлчилгээний чиглэлээр эрүүл мэндийн болон хөдөө аж ахуйн салбарт хэрэглэгдэж байгаа антибиотикт нянгийн тэсвэржилт үүсэхээс сэргийлэх, хянах, эмийн зохистой хэрэглээг төлөвшүүлэх үйл ажиллагааг явуулна хэмээн заасан.

Эмийн зохистой хэрэглээний талаарх олон нийтийн мэдлэг, чадвар, хандлагыг сайжруулах нь эмийн зохистой хэрэглээг дэлгэрүүлэх үндсэн аргуудын нэг юм хэмээн ДЭМБ-аас үздэг. Олон улс орнуудад бүх өвчлөлийн 80 орчим хувийг хүмүүс өөрсдөө эмчилдэг. Ихэнх тохиолдолд хэрэглэгч өөрөө эмээ сонгодог. Эмээ сонгоход нь маш олон хүчин зүйлүүд нөлөөлдөг ба гэр бүл, найз нөхдийн туршлага, өөрсдийн итгэл үнэмшил, эм үйлдвэрлэгч, эмнэлгийн ажилтны заавар зөвөлгөө тэднийг эм сонгох шийдвэрээ гаргахад нь нөлөөлдөг [ДЭМБ 1997].

Иргэд зөвхөн шаардлагатай үедээ л эмийг зөв хэрэглэх талаар оновчтой шийдвэр гаргахад мэдлэг, чадвар, хандлага сул байх нь эмийн зохисгүй хэрэглээнд хүчтэй нөлөө үзүүлдэг [*The Role of Education in the Rational Use of Medicines. WHO*].

Эмийн зохистой хэрэглээний үндсэн элементэд эмчийн жор бичилт, эмийн мэргэжилтний эм олголт, хэрэглэгчдийн эмийн зөв хэрэглээ багтдаг. Манай орны хувьд эмч нарын эмийн жор бичилт хангалтгүй, эмийн сангууд антибиотикийг жоргүй олгох үзэгдэл түгээмэл байдагтай уялдан хүн амын дунд антибиотикийн зохистой хэрэглээний ойлголт хандлага төлөвшөөгүй, антибиотикийг эмчийн жоргүй өөрсдийн дураар худалдан авч хэрэглэдэг зан үйлийн буруу дадал байсаар байгаа тухай нэлээд олон судалгаа хийсэн байдаг. Харин үйлчлүүлэгчийн эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, дадал, хандлагыг үнэлсэн судалгаа бага байгаа нь энэхүү төслийг хэрэгжүүлэн үр дүнг нь шийдвэр гаргахад ашиглах үндэслэл болсон.

ТӨСЛИЙН ЗОРИЛГО, ЗОРИЛТ

Хэрэглэгчдийн эмийн зохисгүй хэрэглээний талаарх мэдлэг, дадал, хандлагыг судалж, нөлөөлж буй хүчин зүйлүүдийг тогтоох зорилготой болно. Энэхүү зорилгын хүрээнд дараах зорилтуудыг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

1. ӨЭМТ-ийн эмч нарын эмийн сонголт хийхэд нөлөөлдөг хүчин зүйлс, эмийн зохистой хэрэглээний талаар
2. Бага насны хүүхэдтэй иргэдээс нянгийн эсрэг эмийн зохистой хэрэглээ, эмийн сонголтод нөлөөлөх хүчин зүйлийг тодорхойлох
3. Иргэдийн эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, дадал, хандлагыг үнэлэх, нөлөөлж буй хүчин зүйлсийг тогтоох
4. Эмийн зохистой хэрэглээний талаарх судалгааны дүнд үндэслэн мэдрэмжтэй мэдээлэл, сургалт, сурталчилгаа болон ухуулга нөлөөлөл хийх зөвлөмж боловсруулах;

Хүрэх үр дүн

1. Монгол улсын иргэдийн эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлага, дадлын түвшин тогтоогдоно.
2. Эмч нарын үйлчлүүлэгчдэд эмийн сонголт хийх шийдвэр гаргахад нөлөөлж буй хүчин зүйлсийг тодорхойлно.
3. Бага насны хүүхэдтэй иргэд нянгийн эсрэг эмийг хэрэглэхэдээ эмийн зохистой хэрэглээний талаарх зөвлөмжийг хэр зэрэг дагадаг нь тогтоогдоно.
4. Нотолгоонд тулгуурласан эмийн зохистой хэрэглээний талаархи мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааны зөвлөмж боловсруулагдсан байна.

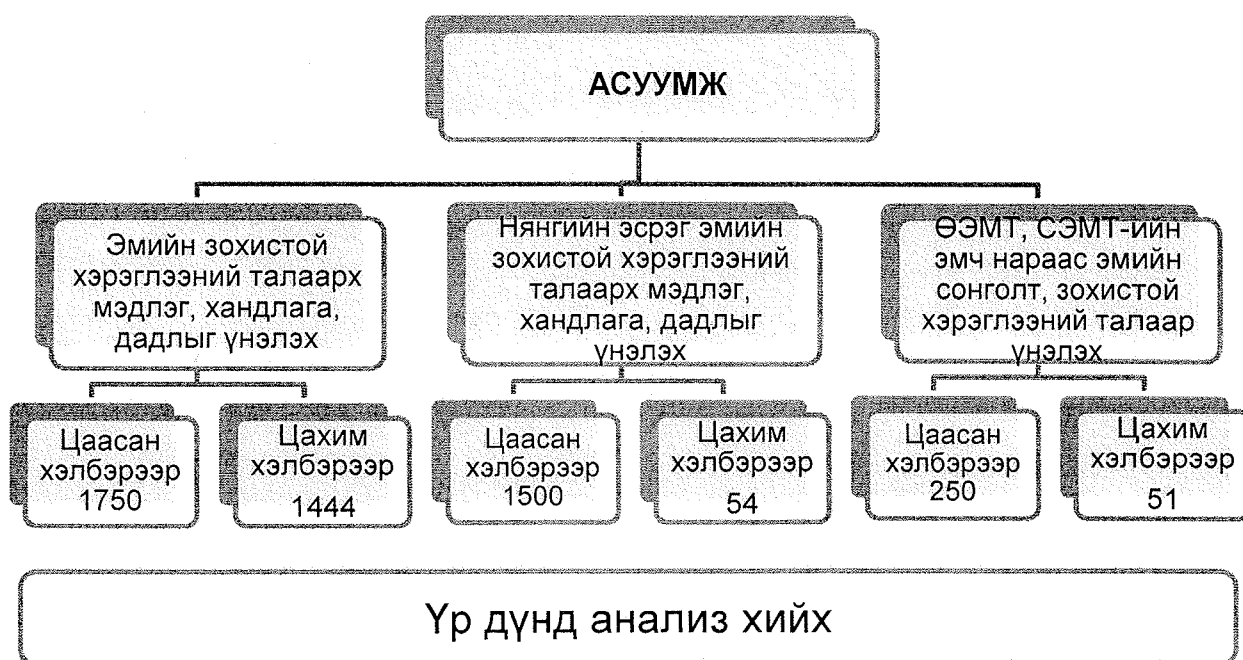
СУДАЛГААНЫ АРГА ЗҮЙ

Судалгааны загвар

Тоон судалгааны арга зүйгээр эмийн зохистой хэрэглээний талаарх иргэдийн болон эмч нарын мэдлэг, хандлага, дадал, эмийн сонголтод нөлөөлж буй хүчин зүйлсийг тодорхойлов. Энэхүү судалгааг хийхдээ бид дараах үндсэн 3 бүлэгт хуваан “Эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлага, дадлыг үнэлэх”, “Нянгийн эсрэг эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлага, дадлыг үнэлэх”, “ӨЭМТ эмч нараас эмийн сонголт, зохистой хэрэглээний талаар үнэлэх” гэсэн 3 үндсэн бүлэгт ангилан судалгааг хийсэн ба цаасан болон цахим хэлбэрээр мэдээллийг цуглууллаа.

Судалгааны тойм бүдүүвч

Судалгаа явуулах бүдүүвч схемийг дараах бүтэцтэй байхаар төлөвлөсөн бөгөөд энэхүү төлөвлөлтийн дагуу үйл ажиллагаа явууллаа.

Зураг 1. Судалгааны тойм бүдүүвч.

Судалгаа авахдаа бид цаасан болон цахим гэсэн 2 хэлбэрээр хийсэн бөгөөд нийт цахимаар 1549, цаасан хэлбэрээр 3500 эмч нар болон иргэдийг хамрууллаа.

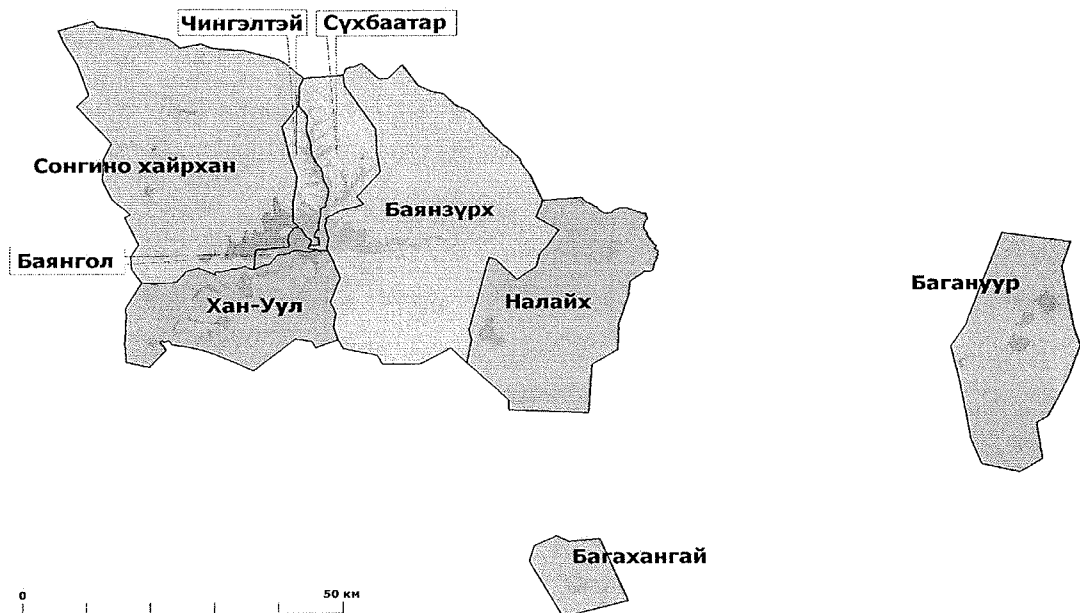
Судалгааны хамрах хүрээ

Монгол улсын насанд хүрсэн хүн амын эмийн талаарх мэдлэг, хандлага, дадал, түүнд нөлөөлж буй хүчин зүйлсийг тодорхойлох судалгааны хамрах хүрээ болсон. Судалгаанд Монгол улсын бүсийн төлөөлөл болсон 5 аймаг, УБ хотын 5 дүүргийн насанд хүрсэн хүн амыг хамруулав. Санамсаргүйгээр сонгогдсон иргэд судалгаанд хамрагдах боломжтой. Судалгаанд сонгогдсон аймгуудыг дараах шалгуураар сонгосон. Үүнд:

- Суурин хүн амын тоо их
- Монгол улсын бүсийн төлөөлөл хангасан байх
- Өрхийн болон сумын эрүүл мэндийн төвүүдтэй байх

$$n = \frac{N * t^2 * \delta^2}{N * d^2 + t^2 * \delta^2} = \frac{2,287,464 * 4 * 0.25}{2,287,464 * 0.0025 + 4 * 0.25} = 400$$

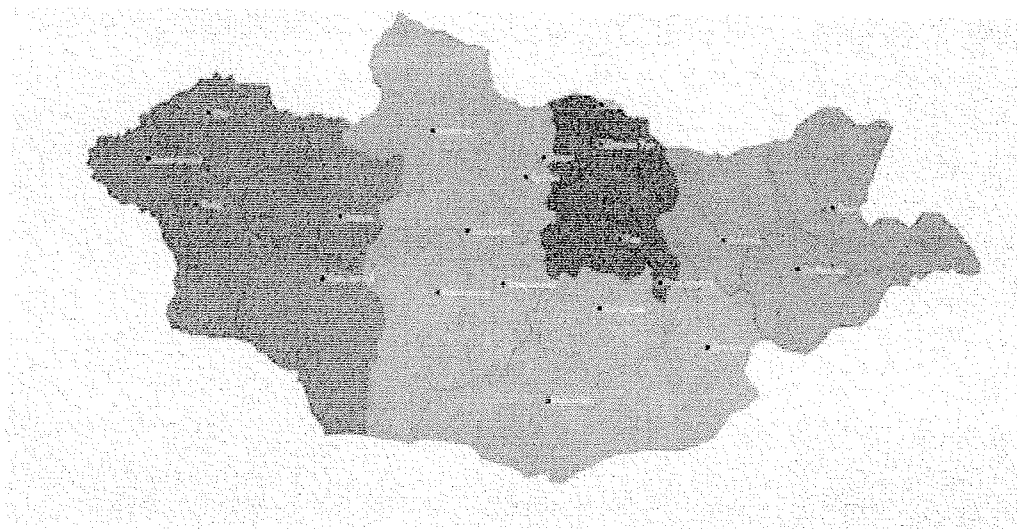
Улаанбаатар хотоос төвийн 3, захын 2 дүүргийг зорилтот түүвэрлэлтийн аргаар сонгов. Сонголтод хүн амын төвлөрөл, өвчлөл, УБ хотоос алслагдсан байдал зэргийг харгалзан үзсэн.

Зураг 2. УБ хотоос судалгаанд сонгогдсон түүвэрлэлтийн анхны нэгж

Дүүрэг	Сонгино-хайрхан	Баянзүрх	Хан-Уул	Сүхбаатар	Багануур	Нийт
ӨЭМТ-ийн эмч нар	20	20	20	20	20	100
Иргэд	200	200	200	200	200	1000
0-5 настай хүүхдийн эцэг, эх	150	150	150	150	150	750

Улаанбаатар хотоос нийт 100 Өрхийн эрүүл мэндийн эмч нар болон 1750 иргэдийг хамруулсан.

Зураг 3. Судалгаанд түүвэрлэлтийн анхны нэгж буюу аймгийн байршил

Бүсийн нэр	Баруун бүс	Хангайн бүс	Төвийн бүс	Говийн бүс	Зүүн бүс	Нийт
Аймгийн нэр	Ховд	Хөвсгөл	Төв	Өмнөговь	Сүхбаатар	
ӨЭМТ-ийн эмч нар	10	10	10	10	10	50
Сумын ЭМТ-ийн эмч нар	20	20	27	20	13	100
Иргэд	150	150	150	150	150	750
0-5 настай хүүхдийн эцэг, эх	150	150	150	150	150	750

Хөдөө орон нутгаас ӨЭМТ-ийн эмч нар 50, Сумын ЭМТ-ийн эмч нар 100, иргэд 1500 хамруулсан болно. Цахим судалгааг масс мессеж хэлбэрээр авсан ба нийт 1555 үйлчлүүлэгчийг хамруулан явуулав.

Асуумж судалгаа:

Судалгааны асуумжийг боловсруулахдаа энэ чиглэлээр хийсэн гадаадын болон дотоодын судалгааны материалтай танилцсаны үндсэн дээр өөрийн орны өвөрмөц байдалд уялдуулан боловсруулсан болно. Судалгааны арга аргачлал, асуумжийг боловсруулсан тэнхимийн хурлаар хэлэлцэж баталгаажуулаад АШУҮИС-ийн Судалгааны Ёс зүйн хяналтын хорооны 2021.10.18-ний өдрийн хурлаар хэлэлцүүлэн ЗӨВШӨӨРӨЛ авсны дараа судалгааг эхлүүлээ.

Урьдчилан боловсруулсан энгийн асуумж судалгааны аргаар эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлага, дадал, эмийн сонголтын шийдвэр гаргахад нь нөлөөлж буй хүчин зүйлсийг тодорхойлсон (Хавсралт №1-№3).

Судалгааны бэлтгэл үе шат

Судалгааны хэрэглэгдэхүүнийг эцэслэх, түүврийн болон мэдээлэл цуглуулах ажлын төлөвлөгөөг сайжруулах, судалгааны ажлын маршрутыг эцэслэн төлөвлөх, талбарт мэдээлэл цуглуулах, мэдээллийг шивэх судлаачид, ажилтнуудыг бэлтгэх чиглэлээр анхааран ажиллав. Энэ үе шатанд дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлсэн. Үүнд: Судалгааны хэрэглэгдэхүүн, түүврийн аргачлалыг турших

туршилт судалгааг Улаанбаатар хотын БЗ дүүрэг, Төв аймагт тус тус явуулсан. Туршилтын дүнд судалгааны хэрэглэгдэхүүн, түүврийн болон мэдээлэл цуглуулах үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг сайжруулсан.

Мэдээлэл цуглуулагчдад зориулсан зааварчилгаа

Ихэнх судалгаанд мэдээлэл цуглуулагчдад өгөх зааварчилгааг тэдэнд зориулан явуулах сургалтаар хязгаарладаг боловч мэдээлэл цуглуулах үйл ажиллагааны удирдамжийг хүргүүлсэн ба ингэснээр судалгааны мэдээллийн чанарыг дээшлүүлэхэд ихээхэн ач холбогдолтой юм.

Хүснэгт 1. Мэдээлэл цуглуулагчдад зориулсан гарын авлагын бүрдэл

№	Ерөнхий агуулга	Дэлгэрэнгүй байдлаар тусгах агуулга
1.	Судалгааны танилцуулга	Сэдэв, захиалагч, гүйцэтгэгч, зорилго, хамрах хүрээ
2.	Судалгааны мэдээлэл цуглуулах хэрэгслүүд	Судалгааны асуулгын зорилго, хамрах хүрээ, нийт асуултын тоо
3.	Судалгааны асуулга нөхөх заавар	Асуулгад багтсан асуулт бүрийн агуулга, хариултын хувилбарын төрөл (нээлттэй, хаалттай, нээлттэй төгсгөлтэй, олон сонголттой г.м), хариултуудын агуулга, хариултыг тэмдэглэх заавар
4.	Мэдээллийн нууцлалыг хангах	Судалгааны асуулгад хариулж, мэдээлэл өгч буй хариулагчийн нэр, байгууллага зэргийг нууцлалыг хадгална.
5.	Мэдээлэл цуглуулах явцад аюулгүй байдлаа хангах	Мэдээлэл цуглуулах орчны нөхцөл байдлыг үнэлж аюулгүй байдал хангагдсан орчинд мэдээлэл цуглуулах, аюулгүй байдлаа хангах үүднээс зарчмын зарим хүсэлтийг хариулагчид тавих, шаардлагатай багаж хэрэгсэл ашиглах болон бусад асуудал
6.	Мэдээлэл цуглуулалтанд холбогдох хэрэглэгдэхүүн ашиглах	Судалгааны мэдээлэл цуглуулалтын үр дүнг дээшлүүлэх үүднээс асуулгын хуудас, үзэг, дэвтэр, хавтас зэргийг ашиглах, гар утас зэргийг ашиглах
7.	Асуулгын хуудас бөглөгдсөн байдлыг хянах	Асуулгын хуудсыг бүрэн бус, дутуу, ойлгомжгүй тэмдэглэж, бөглөсөн зүйл байгаа эсэхийг мэдээлэл цуглуулагч өөрөө хянаж, хариулагчаас тодруулга авах
8.	Мэдээлэл цуглуулалтын явцад тодруулга хийх, лавлагаа авах	Мэдээлэл цуглуулах явцад ойлгомжгүй, тодруулах зүйл гарсан тохиолдолд хэнд хандах, асуудлыг хэрхэн шийдвэрлэх

Мэдээлэл шивэгч /операторуудад зориулсан зөвөлгөө

Цуглуулсан мэдээллийг шивэх операторуудад зориулан явуулах сургалтын хүрээнд дараах үйл ажиллагааг явуулсан. Үүнд:

- Мэдээлэл шивэх зарчим, шивэлтэнд ашиглагдах мэдээлэл буюу хариултын хувилбаруудын мөн чанарыг ойлгуулах;
- Мэдээллийг алдаагүй шивэх, нягтлах, алдаа гаргасан тохиолдолд засварлах техникийг зааж өгөх;
- Мэдээллийг шивэх дадлага хийлгэх, харилцан ярилцах;
- Туршилтын шивэлтийг шалгах, зөвлөгөө өгөх.

Мэдээлэл цуглуулахтай холбоотой бусад техник ажлын бэлтгэл: Бэлтгэл шатны төгсгөлд мэдээлэл цуглуулахад шаардагдах техник бэлтгэлийг хангав. Энэ шатанд дараах зүйлсийг бэлтгэсэн.

- Судалгааны хэрэглэгдэхүүнийг олшруулан бэлтгэх;
- Мэдээлэл цуглуулагч, шивэгч/оператор, мэдээллийн менежер, ахлах судлаач зэрэг зөвлөх үйлчилгээний үйл ажиллагаанд оролцох бүх хүмүүстэй гэрээ байгуулж ажилласан;
- Мэдээлэл цуглуулах зааварчилгаа, удирдамжийг судлаач бүрийн тоогоор олшруулан бэлтгэх;
- Судлаач мэдээлэл цуглуулахад шаардлагатай албан бичиг, үнэмлэх, томилолтын хуудас, бал, хавтас зэргийг бэлтгэх;

Мэдээлэл цуглуулах үе шат

Мэдээлэл цуглуулалтад Монгол улсын 5 аймаг, 1 сум, Улаанбаатар хотын 5 дүүргийг хамруулсан. ЭМТ болон Өрхийн эрүүл мэндийн эмч нараас асуумж авахдаа ажлын байран дээр нь очиж авсан бол иргэдээс асуумж авахдаа эмийн сангаар үйлчлүүлэх үед асуумжийг авлаа. Цахим хэлбэрээр судалгааг авахдаа программыг ашигласан ба мессежийг ашигласан болно.

Статистик боловсруулалт

Дескриптив болон хамаарлын боловсруулалт хийгдэв. Тоон хувьсагчийн тархалтыг дундаж /стандарт хазайлт/ эсвэл медиан /доод болон дээд утга/ -ыг тооцов. Олон хариулттай хувьсагчийг процентоор илэрхийлэв. Чанарын боловсруулалт хийхдээ тоон хувьсагчийн ялгааг т –тест –ээр, категор хувьсагчийн ялгааг хи –квадрат эсвэл Кокрайн–Мантел–Хансэл /Cochrane–Mantel–Haensal test/ -ээр шалгав.

Эцэг эхийн мэдлэгийг 9 асуултаас 90 хүртэл оноогоор үнэлэв. Нийт зөв хариултын оноо медиан онооноос дээш байгаа тохиолдолд антибиокийн талаарх мэдлэг сайн гэж ангилав. Хандлагаас авах боломжтой дээд оноо 50 байсан ба зөв хариулт бүрийг 10 оноогоор тооцов. Мэдлэг болон хандлагын хэсгийн дээд оноо 140 байх ба судалгаанд оролцогч бүрийн нийт авсан болон бусад тоон үзүүлэлтүүдийг ерөнхий хэсгийн мэдээлэлтэй хамааралтай эсэхийг шалгалаа. p -утга 0,05 –аас бага байвал статистикийн ач холбогдолтой гэж үзэв.

1 “ӨЭМТ-ийн эмч нарын эмийн
сонголт хийхэд нөлөөлдөг хүчин
зүйлс, антибиотикийн зохистой хэрэглээ”
судалгааны үр дүнгээс

ӨЭМТ эмч нараас эмийн сонголт, зохистой хэрэглээний талаарх асуумж судалгааны үр дүн

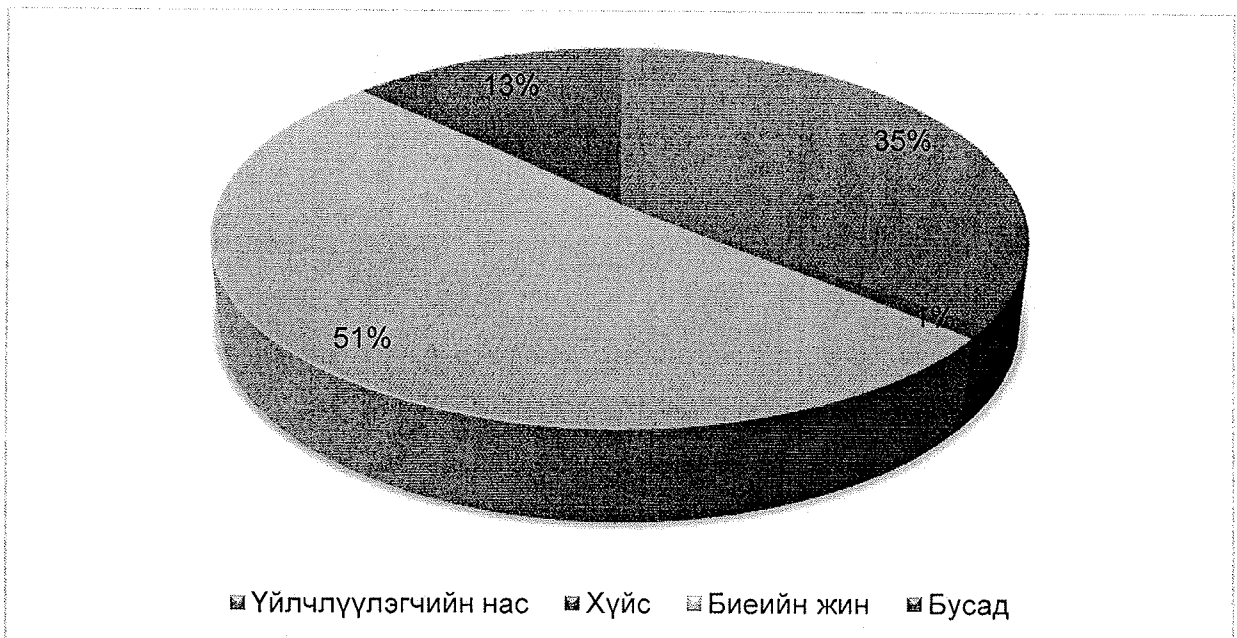
Судалгаанд хамрагдсан Өрхийн болон Сумын Эрүүл мэндийн төвийн эмч нарын мэдээлэлд дескриптив шинжилгээ хийн дараах хүснэгтээр харуулав.

Хүснэгт 2. Судалгаанд хамрагдсан ӨЭМТ, СЭМТ-ийн эмч нарын дескриптив үнэлгээ

	Цахим (n =51)	Цаасаар (n =242)
Нас:		
18-34	33 (64.71)	3 (1.24)
35-44	8 (15.69)	224 (92.15)
45-54	6 (11.76)	13 (5.37)
55-64	4 (7.84)	2 (0.83)
65-с дээш		1 (0.41)
Хүйс:		
Эмэгтэй	46 (90.2)	202 (83.47)
Эрэгтэй	5 (9.8)	40 (16.53)
Ажлын хаяг		
Улаанбаатар хот	50 (98.04)	100 (37.31)
Төвийн бүс /Говьсүмбэр, Дархан-Уул, Дорноговь, Дундговь, Өмнөговь, Сэлэнгэ, Төв/	1 (1.96)	37 (13.81)
Зүүн бүс /Дорнод, Сүхбаатар, Хэнтий/		24 (8.96)
Хангай бүс /Архангай, Баянхонгор, Булган, Орхон, Өвөрхангай, Хөвсгөл/		30 (11.19)
Баруун бүс /Баян-Өлгий, Говь-Алтай, Завхан, Увс, Ховд/		33 (12.31)
Говийн бүс /Өмнөговь, Дундговь, Дорноговь/		44 (16.41)
ӨЭМТ-д ажиллаж буй хугацаа (жил)		
1-3 жил	22 (43.14)	121 (45.04)
4-6 жил	7 (13.73)	45 (16.94)
7 ба түүнээс дээш	22 (43.14)	102 (32.23)
Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ (үйчлүүлэгч/өдөр)		
10-с доош	14 (27.45)	22 (9.09)
10-30	2 (3.92)	122 (50.41)
30-с дээш	35 (68.63)	93 (38.43)
Үйлчлүүлэгчид эмийн жор бичин, зөвөлгөө өгөхдөө оношилгоо, эмчилгээний удирдамжийг баримталдаг эсэх		
Тийм	40 (78.43)	216 (89.26)
Үгүй	1 (1.96)	6 (2.48)
Заримдаа	10 (19.61)	17 (7.02)

Цахим судалгаанд хамрагсдын 64.71% нь 18-34 насны, асуумж судалгаанд оролцогчдын 92.15% 35-44 насны эмч нар байгаа бөгөөд нийт оролцогчийн дийлэнх нь (90.2%, 83.47%) эмэгтэйчүүд эзэлж байлаа. Цахим судалгаанд хамрагсдын 98.04% нь Улаанбаатар хотын Өрхийн ЭМТ-ийн эмч нар байгаа ба ажилласан жилийг нь авч үзэхэд 43.14% нь 1-3 жил болон 7-аас дээш ажилласан байв. Харин цаасаар судалгаанд хамрагсдын 45.04% 1-3 жил, 32.23% нь 7-аас дээш ажиллажээ. Нэг өдөрт хэдэн үйлчлүүлэгчдэд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлдэг талаар судалж үзэхэд цахим судалгаанд ороцогчийн 68.63% нь 30 ба түүнээс дээш, цаасан асуумж судалгаа өгсөн эмч нарын 50.41 хувь нь 10-30 иргэдэд үйлчилдэг байна. Үйлчлүүлэгчид эмийн жор бичин, зөвөлгөө өгөхдөө оношилгоо, эмчилгээний удирдамжийг баримталдаг эсэхийг тодруулахад цахим судалгаанд оролцсон эмч нарын 78.43% нь зөвшөөрсөн бол 19.61% нь заримдаа, 1.96% нь баримталдаггүй ажээ. Цаасаар судалгаа өгсөн эмч нарын 89.26% нь эмчилгээ, оношлогооны удирдамжийг дагадаг бол 2.48 нь мөрддөггүй байна.

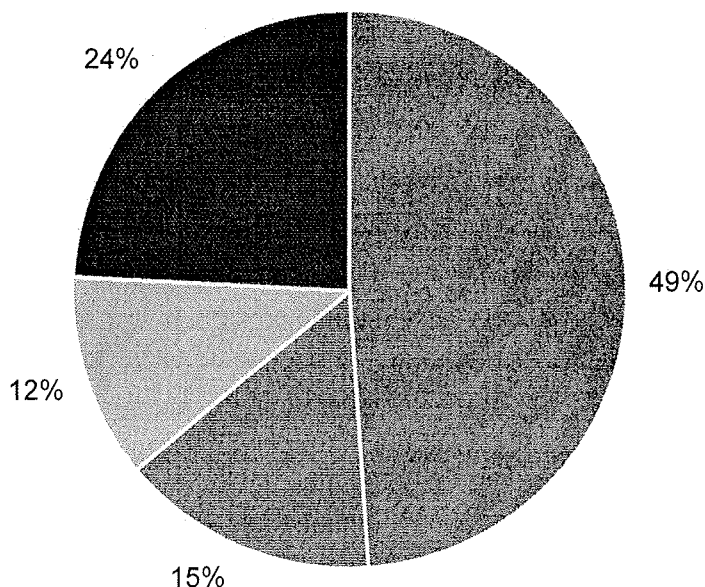
Эмийн сонголт болон тунгийн зохицуулалтыг хийхдээ эмч нар юунд үндэслэдэг талаар судлан үзлээ.

Зураг 4. Эмийн сонголт болон тунгийн зохицуулалтыг хийхдээ эмч нар анхаардаг зүйлс

Эмч нарын 51% тухайн үйлчлүүлэгчийн биеийн жинг хангалзан үздэг бол 35% нь үйлчлүүлэгчийн нас, 13% нь эмийн харшилтай эсэх, удмын хүчин зүйл, хөдөлмөрийн нөхцөл, эдийн засгийн чадавхи зэрэг хүчин зүйлийг харгалзан үздэг байна. Эмэн эмчилгээний хяналтыг тогтмол хийх нь үр дүнтэй тусламж үйлчилгээ үзүүлэх нэг чухал үзүүлэлт болдог хэдий ч нийт судалгаанд хамрагдсан эмч нарын 22% нь тогтмол хяналт тавьдаг, 48.5% нь ихэнхдээ хянадаг бол 31.5% нь хааяа л хяналт хийдэг байна.

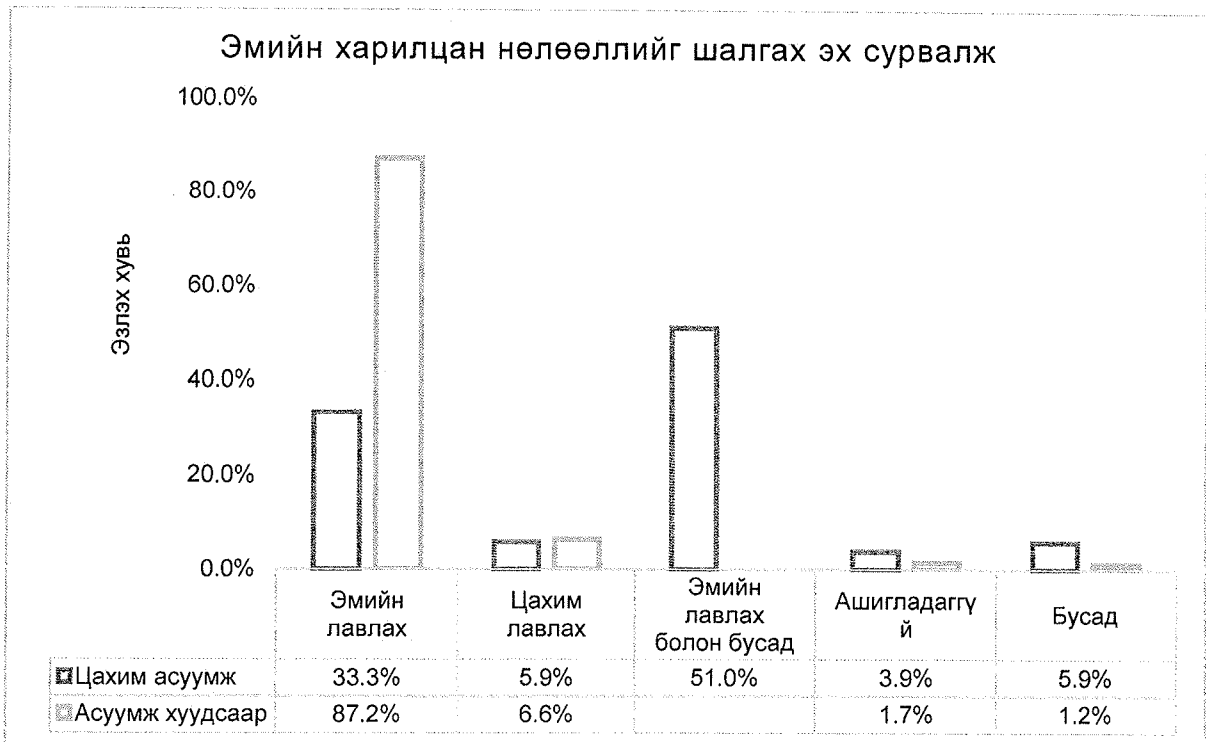
Эмийн зохисгүй хэрэглээнээс үүдэн гарч буй үр дагавар,
n=227

- Өндөр зардал, эдийн засгийн алдагдал
- Хүнд хэлбэрийн гаж нөлөө болон хоруу чанар
- Бусад эмүүдтэй эмийн харилцан үйлчлэлд орох
- Нянгийн эсрэг тэсвэржилт үүсэх

Зураг 5. Эмийн зохисгүй хэрэглээнээс үүдэн гарч буй үр дагавар

Бактериологи шинжилгээ хийгдээгүй тохиолдолд антибиотик эмчилгээний сонголт болон эмчийн нас, хүйс, ӨЭМТ –ийн байршил, эмчийн ажилласан жилийн хооронд ялгаа байхгүй байсан ($p>0.05$). Мөн эмч нарын антибиотик сонголтонд эмийн мэдээлэл авч чадаж байгаа эсэх, ажлын байранд антибиотикийн жор бичих удирдамж байгаа эсэх, Антибиотикийг зөвлөхдөө бактериологийн шинжилгээний хариунд үндэслэдэг эсэхтэй мөн статистик ач холбогдол бүхий ялгаа ажиглагдсангүй ($p>0.05$). Харин үйлчлүүлэгчид эмийг зөвлөхдөө бусад эмүүдтэй үүсч болох харилцан нөлөөллийг шалгах эх сурвалжийн хувьд статистик ач холбогдол бүхий ялгаатай байв ($p=0.058$). Эмийн лавлах ном, болон Medscape, Up-to-date, WebMD, Lexicomp, Drugs.com зэрэг лавлах эх сурвалжийг ашиглан эмийн харилцан үйлчлэлийг шалгадаг эмч нар удирдамжийн дагуу антибиотик эмчилгээг сонгох хандлагатай байв.

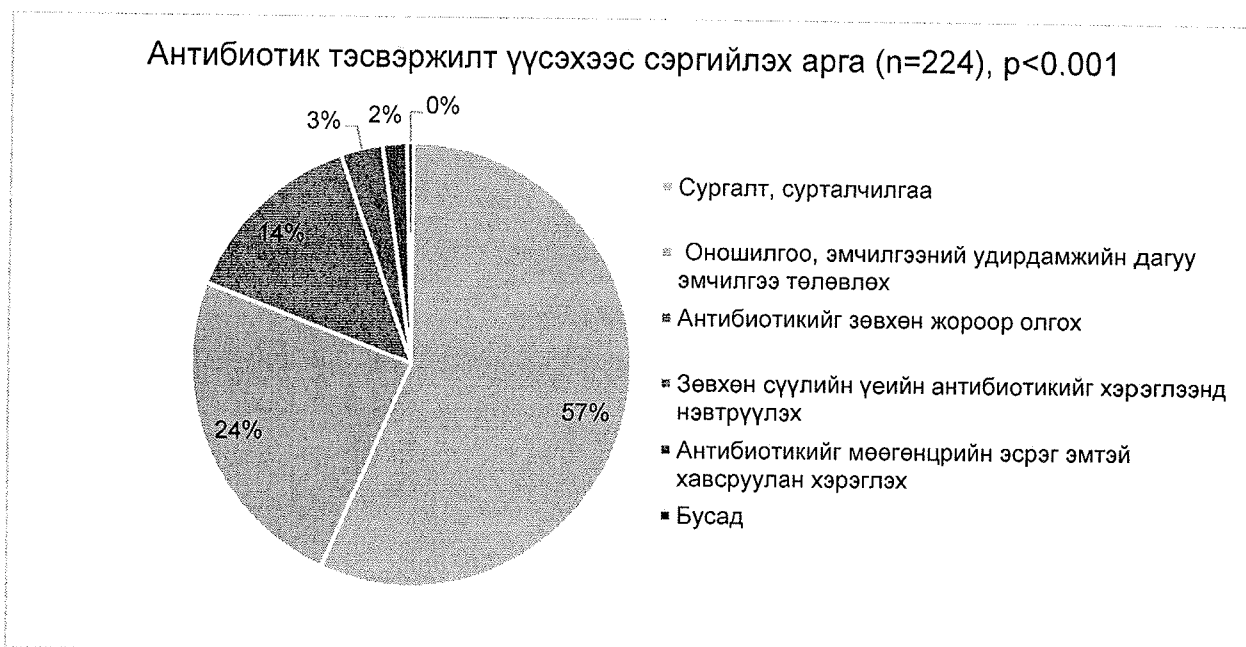

Зураг 6. Эм эмийн харилцан нөлөөллийг шалгах эх сурвалж

Жоронд бичигдсэн эмүүдийн хооронд харилцан үйлдэл анхаарч үзэхдээ ямар эх сурвалж ашигладаг талаар судлахад цахим судалгаанд хамрагсдын 33% нь цаасаар судалгаа өгөгчдийн 87.2% нь зөвхөн Эмийн лавлах ашигладаг бол цахим судалгаанд хамрагсдын 56.9% нь Medscape, Up-to-date, WebMD, Lexicomp, Drugs.com зэрэг лавлах эх сурвалжийг ашигладаг байна. Цахим лавлахыг ашиглах боломжийг хөдөө орон нутгаас судалгаанд хамрагсдын 6.6% нь ашиглаж буй нь хангалтгүй байна.

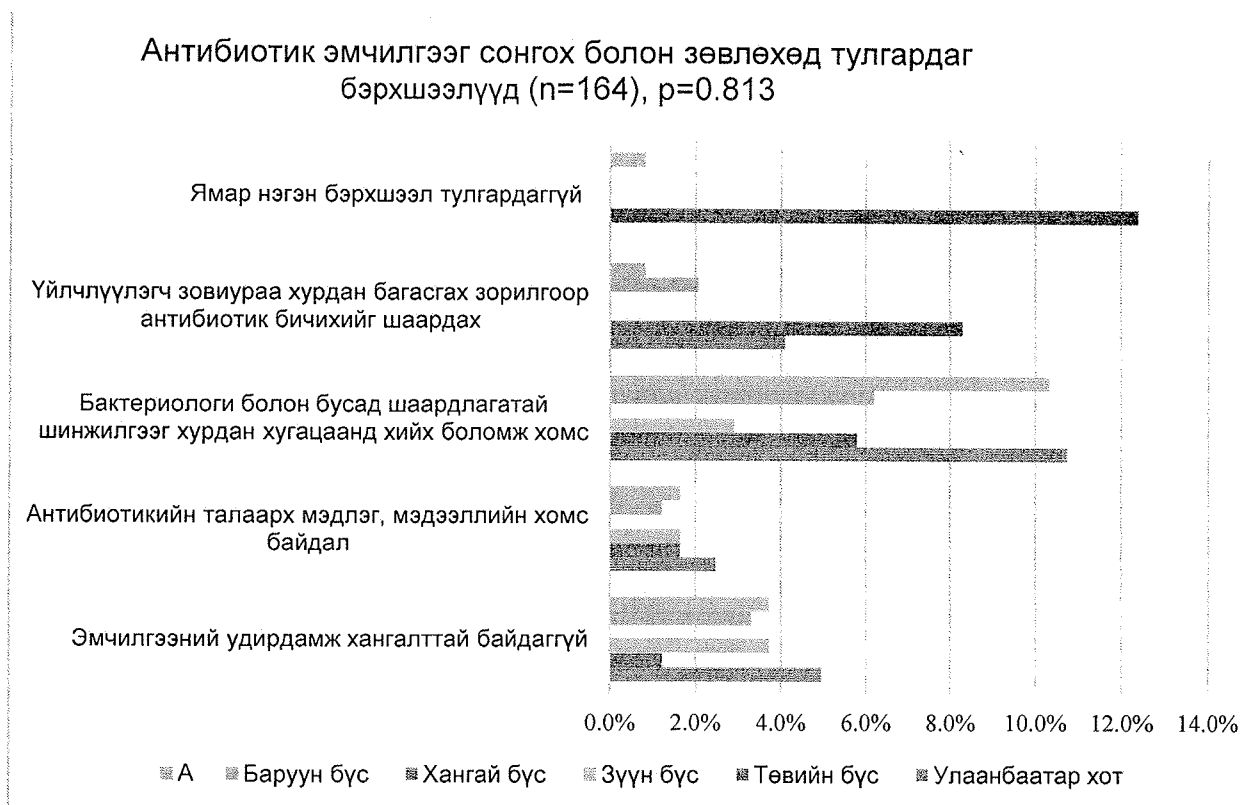
Харин судалгаанд оролцогсдын 1.7-3.9% нь янз бүрийн мэдээллийн эх үүсвэрийг огт ашиглахгүй байна.

Эмч нарын нарын антибиотикийн сонголт хийх, тэсвэржилтийн талаар судлан дараах зургаар илэрхийллээ.

Зураг 7. Антибиотикийн тэсвэржилт үүсэхээс сэргийлэх арга хэмжээ

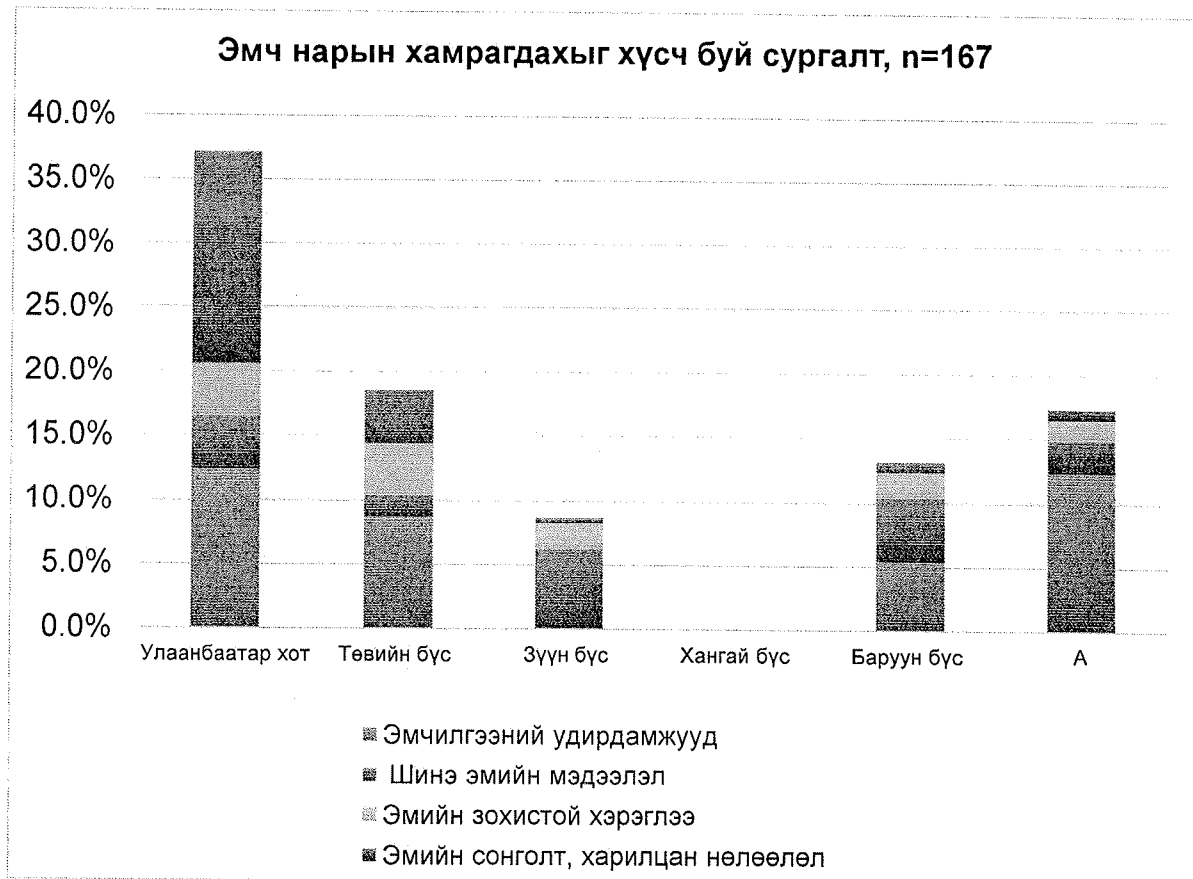
Антибиотик эмийн зохисгүй хэрэглээний улмаас нянгийн тэсвэржилт үүсэх явдал их тохиолддог бөгөөд үүнээс сэргийлэхийн тулд хамгийн их авах арга хэмжээ нь эмч нарын дунд явуулах сургалт хэмээн 57% нь үзсэн ба удирдамжийн дагуу эмчилгээ төлөвлөх(24%) болон зөвхөн жорын дагуу антибиотикийг хэрэглэх нь нэн чухал хэмээн үзсэн байна(14%).

Зураг 8. Антибиотик эмчилгээ сонгох, зөвлөхөд тулгарч буй асуудлууд

Эмч нар антибиотик эмчилгээг сонгох, зөвлөхөд бактериологийн болон шаардлагатай шинжилгээг богино хугацаанд хийх боломж хомс байх нь хамгийн их тулгардаг бэрхшээл байдаг бол эмчилгээний удирдамж хангалттай байдаггүй, Үйлчлүүлэгч зовиураа хурдан багасгах зорилгоор эм бичүүлэх, Эмийн талаарх мэдлэг, мэдээллийн хомс байдал нь их нөлөө үзүүлдэг бөгөөд судалгаанд хамруулсан бүс нутагт статистикийн ялгаа байхгүй байлаа.

Эмч нарын антибиотик эмийн зохистой хэрэглээний талаар хүсэж буй сургалтыг сонирхон дараах зургаар илэрхийллээ.

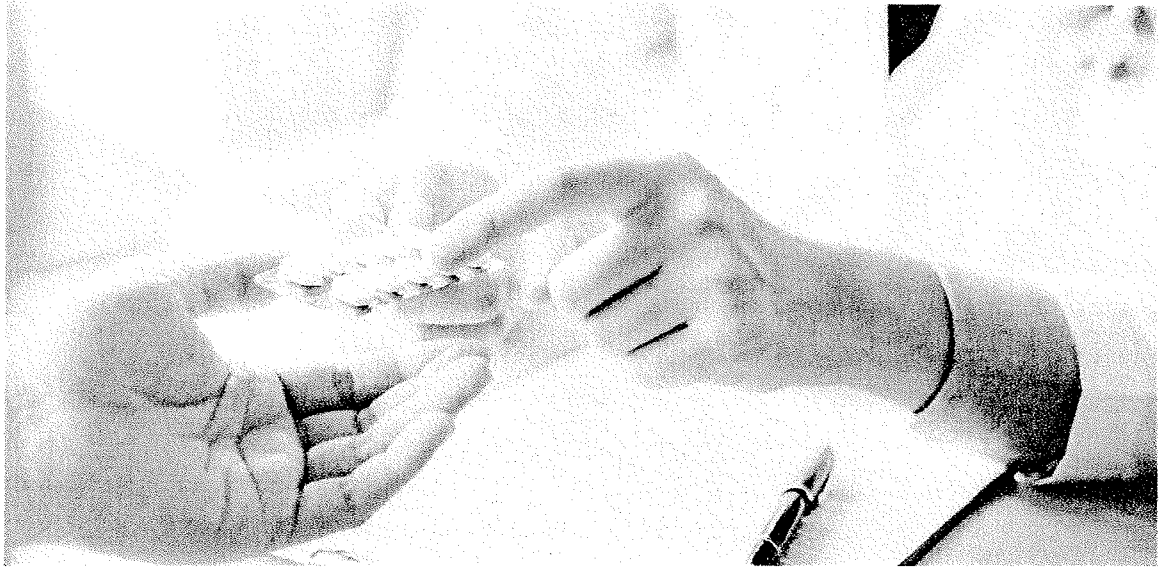

Зураг 9. Эмч нарын хамрагдахыг хүсч буй сургалт

Энэхүү асуултад 167 эмч хариулт өгсөн ба тэдний 38.9% нь эмчилгээний удирдамжийн талаар, 22.6% нь Эмийн сонголт, харилцан нөлөөлөлийн талаар, 19.5% нь Шинэ эмийн мэдээллийн талаар, 14.1% нь Эмийн зохистой хэрэглээний талаар сургалтад хамрагдахыг хүсдэг байна.

БҮЛГИЙН ДҮГНЭЛТ (ӨЭМТ-ийн эмч нарын эмийн сонголт хийхэд нөлөөлдөг хүчин зүйлс, эмийн зохистой хэрэглээ талаар)

1. Жоронд бичигдсэн эмүүдийн хоорондын нийцлийг үнэлэхдээ ихэвчлэн эмийн лавлахыг ашиглаж байгаа бөгөөд хөдөө орон нутагт цахим лавлахыг ашиглах нь харьцангуй бага байна.
2. Эмч нар антибиотик эмийг сонгоход хамгийн их тохиолддог бэрхшээл нь бактериологийн болон шаардлагатай шинжилгээ хийх боломж хомс байх нөхцөл байна.
3. Антибиотик эмийг сонгоход эмч нар эмчилгээ оношлогооны удирдамжийг баримтладаг ба тухайн эмийн үйлчилгээний идэвхи, эмийн хангамжийн байдал, үнэ зэргийг харгалзан үздэг байна.

2

Бага насны хүүхэдтэй иргэдээс нянгийн эсрэг эмийн зохистой хэрэглээ, эмийн сонголтод нөлөөлөх хүчин зүйлийг тодорхойлох

0-5 настай хүүхэдтэй эцэг эхийн нянгийн эсрэг эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлага, дадлыг үнэлэх судалгааны үр дүн

Эцэг эхээс асуумж судалгааг 2021 оны 10 сарын 18–ны өдрөөс 11-р сарын 25 –ны хооронд явуулж нийт 54 цахимаар, 1147(1500 оролцогч хамруулснаас хүчинтэй судалгаа 1147) оролцогч цаасан хэлбэрээр асуумж судалгаанд хамрагдлаа.

Хүснэгт 3. Судалгаанд хамрагдсын ерөнхий мэдээлэл

	Цахим n (%)	Цаасан n (%)
Насны ангилал (жил):		
18-34 нас	29 (53.7)	121 (5.95)
35-44 нас	21 (38.89)	660 (32.45)
45-54 нас	2 (3.7)	358 (17.6)
55-64 нас	2 (3.7)	148 (7.28)
65-с дээш		42 (2.06)
Хүйс:		
Эрэгтэй	4 (7.41)	316 (21.34)
Эмэгтэй	50 (92.59)	1131 (78.66)
Оршин сууж буй газар:		
Улаанбаатар хот	44 (81.48)	453 (22.27)
Аймгийн төв	9 (16.67)	338 (16.62)
Сум	1 (1.85)	346 (17.01)
Эрүүл мэндийн даатгалд хамрагдсан эсэх		
Тийм	50 (92.59)	1159 (56.98)
Үгүй	4 (7.41)	192 (9.44)
0-5 настай хүүхдийн тоо		
1	41 (75.93)	771 (66.58)
2	10 (18.52)	315 (27.2)
>3	3 (5.56)	61 (5.27)
Өрх толгойлсон эцэг/эх эсэх		
Тийм	6 (11.11)	192 (9.44)
Үгүй	48 (88.89)	1174 (57.72)
Хүүхэд нь өвдсөн үед хамгийн түрүүнд хаана/хэнд ханддаг талаар		
ӨЭМТ	45 (83.33)	1145 (56.29)
Хувийн эмнэлэг		129 (6.34)
Таньдаг мэргэжилтэн		68 (3.34)
Өөрөө	3 (5.56)	75 (3.69)
Эмийн сан		31 (1.52)

Цахим	6 (11.11)	2 (0.1)
Эмийн талаарх мэдээллийг та хаанаас авдаг эсэх		
Эмч	41 (75)	1163 (57.18)
Найз нөхөд, гэр бүл	1 (1.85)	95 (4.67)
Цахим орчноос болон бусад	5 (9.26)	74 (3.64)
Бусад	7 (12.96)	40 (1.97)
Зурагт, радио		85 (4.18)
Хүүхэд өвдсөн үед эрүүл мэндийн байгууллагаас тусламж үйлчилгээ авах боломж		
Маш сайн	2 (3.7)	172 (8.46)
Сайн	16 (29.63)	494 (24.29)
Дундаж	26 (48.15)	598 (29.4)
Бага	7 (12.96)	132 (6.49)
Маш хэцүү	3 (5.56)	67 (3.29)

Цахим хэлбэрээр судалгаанд хамрагсдын 53.7% нь 18-34 насны иргэд, 38.89% нь 35-44 насны иргэд байсан бөгөөд 92.59% нь эмэгтэйчүүд эзэлж байсан байна. Эдгээр иргэдийн 83.33% нь хүүхэд нь өвдсөн үед хамгийн түрүүнд ӨЭМТ-д ханддаг, 11.11% нь цахим мэдээллийн эх сурвалжийн ашиглан эмчилгээ хийдэг бөгөөд эмийн талаарх мэдээллийг эмч нараас (75%), цахим орчноос (9.26%) ажээ. Хүүхэд өвдсөн үед эрүүл мэндийн байгууллагаас тусламж үйлчилгээ авах боломжийг үнэлэхэд судалгаанд оролцогчийн 48.15% нь дундаж, 29.63 нь сайн, 12.96% нь бага хэмээн үзсэн байна.

Цаасан хэлбэрээр судалгаанд хамрагдсан 1147 оролцогчийн 660 нь буюу 32.45% 35-44 насныхан, 358 нь буюу 17.6% нь 45-54 насныхан, 148 нь буюу 7.28% нь 55-64 насны иргэд эзэлж, хүйсийн хувьд эмэгтэйчүүд (78.66%) давамгайлж байлаа. Оролцогчдын 1145 (56.29%) нь хүүхэд нь өвдсөн үед хамгийн түрүүнд ӨЭМТ-д ханддаг, 129 (6.3%4) нь хувийн эмнэлэгт ханддаг, 68 (3.34%) таньдаг эмнэлгийн мэргэжилтэнд ханддаг, 75 (3.69%) өөрөө туршлагын хүрээнд шийддэг, 31(1.52%) эмийн сангийн эмийн мэргэжилтэнд ханддаг, 2(0.1%) нь цахим мэдээллийн эх сурвалжийн ашиглан эмчилгээ хийдэг бөгөөд эмийн талаарх мэдээллийг эмч нараас 1163 (57.18), найз нөхөд, гэр бүлээс 95 (4.67) авдаг байна. Хүүхэд өвдсөн үед эрүүл мэндийн байгууллагаас тусламж үйлчилгээ авах боломжийг үнэлэхэд судалгаанд оролцогчийн 29.4% нь дундаж, 24.29% нь сайн, 8.46% нь маш сайн хэмээн үзсэн байна. Цахимаар хариулсан эцэг, эх харьцангуй залуу буюу оролцогчдын 53.7% нь 18-34 насныхан байв. Мөн 92.59% нь эмэгтэй, боловсролын хувьд 94.44% нь дээд боловсролтой, орлогын хувьд харьцангуй өндөр буюу 1600,001₮ -с дээш орлоготой иргэд 42.59% харин хуудсаар хариулсан иргэдийн 8.75% нь тухайн түвшний орлоготой байлаа. Мөн цахимаар хариулсан

иргэдийн 92.59% Эрүүл мэндийн даатгалд хамрагдсан Улаанбаатар хотод оршин сууж буй иргэд байв.

Мэдлэгийг 9 асуулт бүхий асуумжаар үнэлэхэд дундаж оноо цахим хэлбэрээр санал өгсөн орологчдын 42.04 (стандарт хазайлт 18.16) байв. 42 –с дээш оноо авсан оролцогчийг антибиотикийн талаар мэдлэг сайн гэж үзвэл нийт оролцогчдын 25 (46.3%) мэдлэг сайтай байв. Харин цаасан хэлбэрээр санал өгсөн оролцогчдын дундаж мэдлэг 17.56 (стандарт хазайлт 20.28), оролцогчдын 858 (42.18%) мэдлэг сайтай байв.

Хүснэгт 4. Судалгаанд хамрагдсын антибиотик эмийн зохистой хэрэглээний байдал

	n (%)
Та хүүхэддээ антибиотик хэдэн хоног уулгадаг вэ?	
1-3 хоног	476 (23.4)
4-7 хоног	670 (32.94)
8-10 хоног	134 (6.59)
Та антибиотикийн дасал, нянгийн тэсвэржилт зэргийн талаар сонсож байсан уу?	
Тийм	688 (33.82)
Үгүй	382 (18.78)
Мэдэхгүй	262 (12.88)
Хүүхэд тань өвдсөн үед нэг антибиотик хэрэглээд зовиур намдахгүй үед та нэмэлтээр өөр антибиотик өгдөг үү?	
Тогтмол	49 (2.41)
Ихэвчлэн	118 (5.8)
Хааяа	498 (24.48)
Заримдаа	347 (17.06)
Хэзээ ч үгүй	429 (21.09)
Таны хүүхэд ханиад хүрсэн үед эмч антибиотик зөвлөхгүй бол та сэтгэл хангалуун байдаг уу?	
Маш их	455 (22.37)
Их	316 (15.54)
Дунд	384 (18.88)
Бага	94 (4.62)
Үгүй	193 (9.49)
Эмч хүүхдэд тань антибиотик жоронд бичиж өгөх үед та шаардлагатай эсэхийг нь лавладаг уу?	
Тогтмол	565 (27.78)
Ихэвчлэн	251 (12.34)
Хааяа	317 (15.59)
Заримдаа	178 (8.75)
Хэзээ ч үгүй	134 (6.59)

Эмч хүүхдэд тань антибиотикийг жоронд бичих үедээ яагаад антибиотик хэрэглэх шаардлагатай болсон талаар тайлбарлаж өгдөг үү?	
Тогтмол	298 (14.65)
Ихэвчлэн	273 (13.42)
Хааяа	236 (11.6)
Заримдаа	138 (6.78)
Хэзээ ч үгүй	87 (4.28)
Таныг антибиотик бичиж өгөхийг хүсэх үед эмч жоронд бичиж өгдөг үү?	
Тогтмол	84 (4.13)
Ихэвчлэн	98 (4.82)
Хааяа	246 (12.09)
Заримдаа	246 (12.09)
Хэзээ ч үгүй	351 (17.26)
Антибиотикийг хэрэглэхээс өмнө эм хэрэглэх заавартай бүрэн танилцдаг уу?	
Тийм	615 (30.24)
Үгүй	192 (9.44)
Заримдаа	224 (11.01)
Та антибиотикийг гэртээ хэрхэн хадгалдаг вэ?	
Эмийн хайрцаг болон саванд	879 (43.22)
Хөргөгчинд	56 (2.75)
Гал тогоо болон бусад тавиур дээр ил	83 (4.08)
Харанхуй өрөөнд	10 (0.49)

Дээрх үзүүлэлтээс үзэхэд таныг антибиотик бичиж өгөхийг хүсэх үед эмч жоронд бичиж өгдөг үү? хэмээн тодруулахад 674 иргэн эмч нар ямар нэгэн байдлаар жор бичиж өгдөг хэмээн хариулсан байв. Тухайн эмийг хэрэглэхийн өмнө заавартай бүрэн танилцаж, зохистой хэрэглээний талаар болон эмчилгээний дэглэмийг заавал мэдэж авах ёстой байдаг атал судалгаанд хамрагсдын 20.45% нь заримдаа болон огт танилцахгүй байна.

Эмийг үйлдвэрлэгчийн заасан нөхцөлд хадгалах нь эмийн чанар аюулгүй байдалд нөлөө үзүүлэх бөгөөд тухайн эмийг хаана хэрэглэх талаар жор баригч нар үйлчлүүлэгчдэд заавал зөвөлгөө өгөх ёстой байдаг. Судалгаанд оролцогчдын 43.22% нь эмийг хайрцаг саванд нь хадгалдаг бол 6.8% нь буруу хадгалдаг байна.

Бага настай хүүхдийн эцэг эхчүүдийн насны байдал нь антибиотик эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэгтэй хамаарч буйг судлан үзэж, дараах хүснэгтээр үзүүллээ.

Хүснэгт 5. Орлогчдын антибиотик хэрэглээний талаарх мэдлэгийн хүн ам зүйн хүчин зүйлийн хамаарал

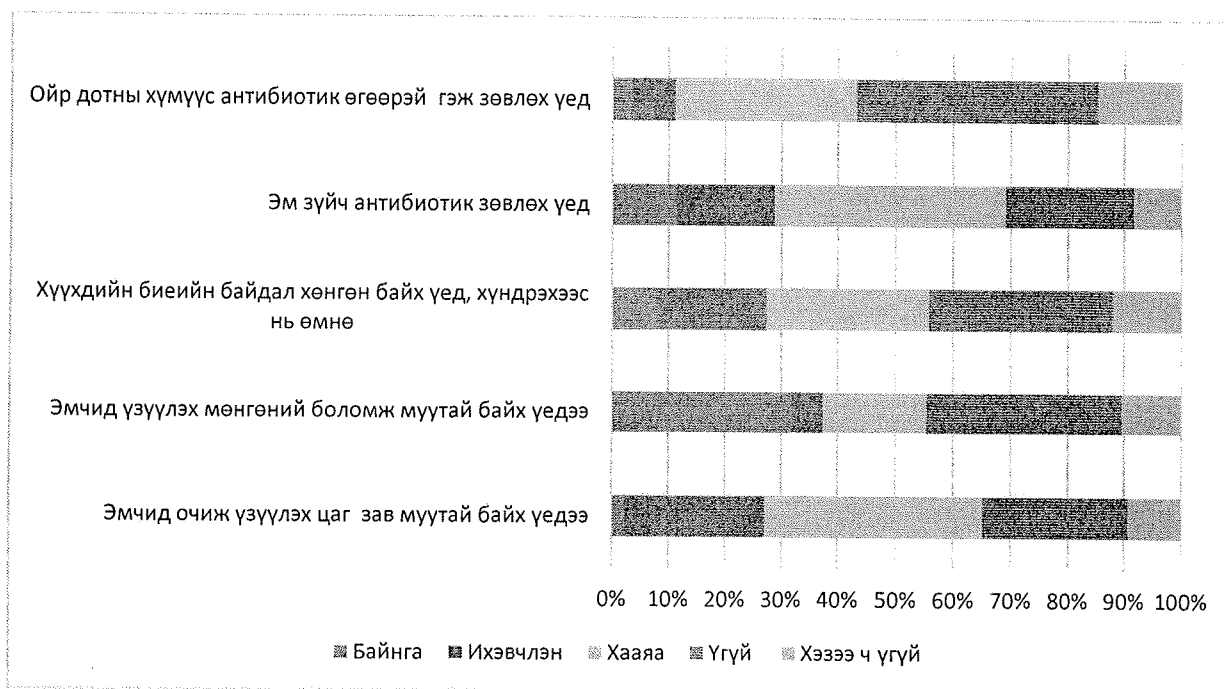
	Мэдлэг		p-утга
	Хангалтгүй	Хангалттай	
Насны ангилал (n=1329)			<0.001
18-34 нас	33 (6.1)	88 (11.17)	
35-44 нас	238 (43.99)	422 (53.55)	
45-54 нас	162 (29.94)	196 (24.87)	
55-64 нас	83 (15.34)	65 (8.25)	
65-с дээш	25 (4.62)	17 (2.16)	
Хүйс (n=1447)			0.732
Эрэгтэй	135 (22.28)	181 (21.52)	
Эмэгтэй	471 (77.72)	660 (78.48)	
Өрхийн сарын дундаж орлого (n=1422)			<0.001
500,000₮ хүртэл	189 (35.73)	132 (18.46)	
500,001-900,000₮	219 (41.4)	301 (42.1)	
900,001-1600,000₮	121 (22.87)	282 (39.44)	
1600,001₮ -с дээш	54 (9.26)	124 (14.78)	
Эрүүл мэндийн даатгалд хамрагдсан эсэх (n=1351)			0.309
Тийм	456 (84.6)	703 (86.58)	
Үгүй	83 (15.4)	109 (13.42)	
Хүүхдийн тоо (n=1334)			0.001
1	99 (18.75)	230 (28.54)	
2	172 (32.58)	248 (30.77)	
3	153 (28.98)	190 (23.57)	
>4	104 (19.70)	137 (17.00)	
0-5 настай хүүхдийн тоо			0.009
1	261 (62.29)	510 (69.2)	
2	124 (29.59)	191 (25.92)	
>3	27 (6.44)	34 (4.61)	
Өрх толгойлсон эцэг/эх эсэх (n=1366)			0.0001
Тийм	99 (18.50)	93 (11.19)	
Үгүй	436 (81.50)	738 (88.81)	

Дээрх зургаас харахад цахим хэлбэрээр асуумж судалгаанд оролцсон эцэг эхчүүдийн антибиотик хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлагын хангалттай байдал нь асуумж хуудсаар асуултанд хариулсан эцэг эхээс сайн байна. 35-44 насны оролцогсад антибиотик хэрэглээний талаарх мэдлэг бусад насны бүлгээс мэдлэг сайтай байв ($p < 0.001$).

Хүйсийн хувьд статистик ач холбогдол бүхий ялгаа байсангүй ($p = 0.732$). Хүснэгтээс дүгнэн үзэхэд 0-5 настай хүүхдүүдийн эцэг эхийн антибиотикийн зохистой хэрэглээний мэдлэг нь эцэг эсвэл эхийн нас, өрхийн орлого, хүүхдийн тоо, өрх толгойлсон эсэх зэрэгтэй статистик ач холбогдол бүхий ялгаатай байна ($p < 0.05$).

Энэхүү ялгаатай байдал нь нас, хүйс, боловсролын түвшин, өрхийн орлого зэрэг нийгэм эдийн засгийн болон оршин сууж буй газрын ялгаатай байдал зэрэг хүчин зүйлсээс хамааралтай байж болох юм (Хүснэгт 1).

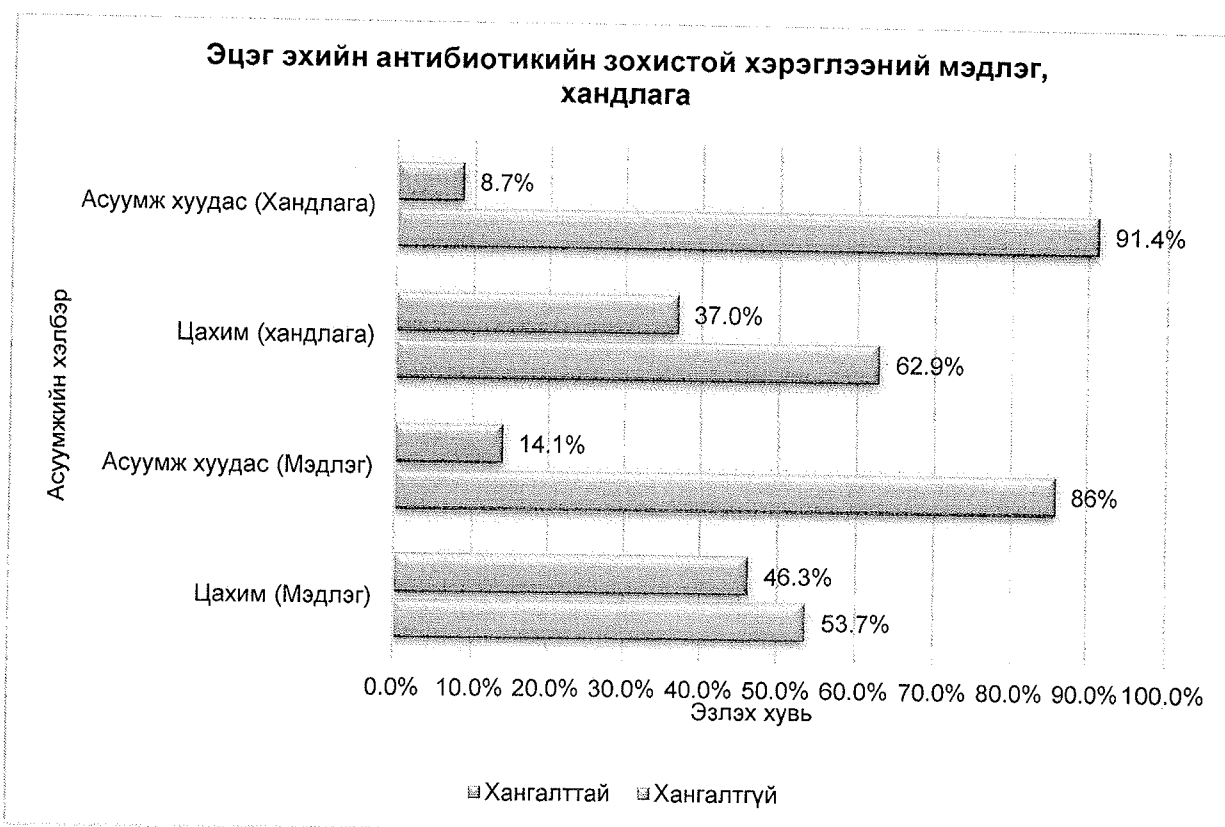
Иргэдийн антибиотикийн зохистой хэрэглээний хандлагыг үнэллээ.

Зураг 10. Антибиотикийн зохистой хэрэглээний талаарх иргэдийн хандлага

Антибиотикийг дур мэдэн хүүхдэдээ хэрэглүүлэх хандлагыг судлахад эмчид очиж үзүүлэхэд мөнгөний боломж муутай байх, эмчид үзүүлэх цаг зав бага байх үед, жор баригчийг зөвлөх үед хэрэглэдэг байна.

Бага настай хүүхдийн эцэг, эхчүүдийн антибиотикийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлагыг харьцуулан үнэлж дараах зургаар илэрхийллээ.

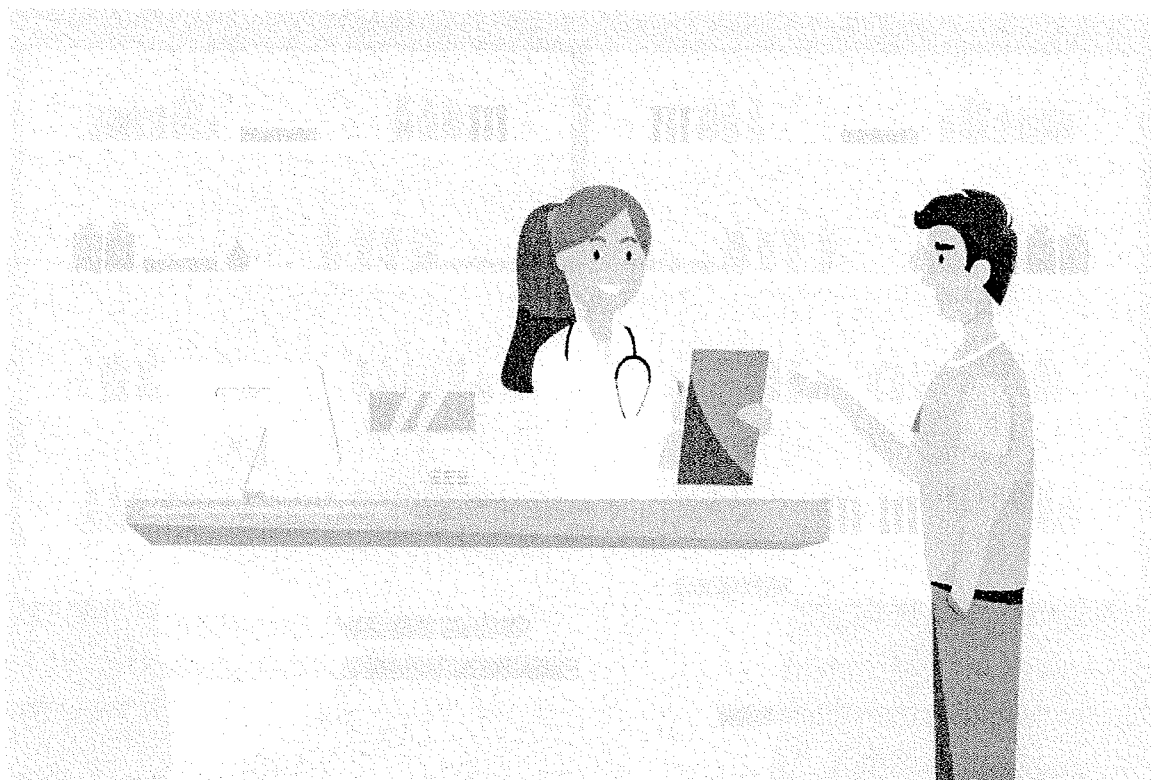

Зураг 31. Антибиотикийн зохистой хэрэглээний талаарх эцэг эхийн мэдлэг, хандлагын ялгаа (медиан оноо 40-с дээш байх тохиолдолд хангалттай).

Дээрх зургаас үзэхэд судалгаанд оролцсон эцэг, эхчүүдийн антибиотикийн зохистой хэрэглээний талаар хандлагын түвшинг үнэлэхэд дунджаар 22.9% нь хангалттай буюу 77.1% нь хангалтгүй байсан бөгөөд цахим болон цаасан асуумжаар судалгаанд оролцогчдийн аль аль нь шаардлага хангахуйц бус байна. Мэдлэгийн түвшинг үнэлэхэд дунджаар 30.2% нь хангалттай буюу 69.8% нь шаардлага хангахуйц бус боловч цахимаар судалгаанд оролцогчдын 46.3% хангалттай, цаасан асуумжаар судалгаанд хамрагдагдсын 14.1% нь хангалттай байгаа нь цахим судалгаанд хамрагдагдсын мэдлэгийн түвшин илүү байгааг харуулж байна.

БҮЛГИЙН ДҮГНЭЛТ (Бага насны хүүхэдтэй иргэдээс нянгийн эсрэг эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, дадал, хандлагын үнэлэх)

1. Антибиотик эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг хүйсээс үл хамааран хангалтгүй байна.
2. 0-5 настай хүүхдүүдийн эцэг эхийн антибиотикийн зохистой хэрэглээний мэдлэг нь эцэг эсвэл эхийн нас, өрхийн орлого, хүүхдийн тоо, өрх толгойлсон эсэх зэрэгтэй статистик ач холбогдол бүхий ялгаатай байна.
3. Эмийн талаарх мэдээллийг нийт иргэдийн 2/3 нь эмч нараас авч буй тул антибиотик эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдээллийг эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээ үзүүлж буй байгууллагаас хүмүүст хүргэх нь илүү оновчтой байна.
4. Антибиотик эмийн зохисгүй хэрэглээний талаарх эцэг, эхчүүдийн хандлага хангалтгүй байгаа бөгөөд үүнд насны байдал, амьдарч буй газар ихээхэн нөлөөтэй байна.

3

Иргэдийн эмийн зохистой
хэрэглээний талаарх мэдлэг, чадвар,
хандлагыг үнэлэх, нөлөөлж буй хүчин
зүйлсийг тогтоох

Асуумжийг цаасан байдлаар бөглөх судалгаанд УБ хот болон хөдөө орон нутгийн нийт 1543 иргэн хамрагдсан ба 269 (13.61%) нь 18-24, 452 (22.86%) нь 25-34, 281 (14.21%) нь 35-44, 311 (15.73) нь 45-54 насныхан тус тус эзэлж байна. Иргэдийн 69.55% нь эмэгтэйчүүд байгаа бөгөөд 49.11% нь УБ хотынх үлдсэн нь аймаг, сумын иргэд эзлэж байлаа.

Хүснэгт 6. Оролцогчдийн дескриптив шинжилгээ

Үзүүлэлт	Нийт
Нас (жилээр), n=1543	
18-24	269 (13.61)
25-34	452 (22.86)
35-44	281 (14.21)
45-54	311 (15.73)
55-64	172 (8.7)
65-с дээш	58 (2.93)
Хүйс, n=1662	
Эрэгтэй	500 (25.29)
Эмэгтэй	1156 (69.55)
Боловсролын түвшин, n=1551	
Бага	25 (1.26)
Дунд	232 (11.73)
Бүрэн дунд	465 (23.52)
Дээд	814 (41.17)
Өрхийн сарын дундаж орлого, n=1614	
500,000₮ хүртэл	412 (20.84)
500,001-900,000₮	522 (26.4)
900,001-1600,000₮	440 (22.26)
1600,001₮ -с дээш	236 (11.94)
Оршин сууж буй газар, n=1574	
Улаанбаатар	971 (49.11)
Аймгийн төв	258 (13.05)
Сум	344 (17.4)

Эмийн зохистой хэрэглээний мэдлэг хангалттай болон хангалтгүй бүлгийн нийгэм, эдийн засгийн болон эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний талаарх мэдээллийг харьцуулан доорх хүснэгтэнд харуулав.

Хүснэгт 7. Оролцогчдийн нийгэм, эдийн засаг, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ авах байдал (асуумж хуудас)

	Нийт	Хангалттай	Хангалтгүй	p-утга
Нас (жилээр), n=1543				0.056
18-24	269 (13.61)	113 (16.79)	156 (11.96)	
25-34	452 (22.86)	191 (28.38)	261 (20.02)	
35-44	281 (14.21)	122 (18.13)	159 (12.19)	
45-54	311 (15.73)	127 (18.87)	184 (14.11)	
55-64	172 (8.7)	52 (7.73)	120 (9.2)	
65-с дээш	58 (2.93)	19 (2.82)	39 (2.99)	
Хүйс, n=1662				0.528
Эрэгтэй	500 (25.29)	214 (31.8)	286 (21.93)	
Эмэгтэй	1156 (58.47)	448 (66.57)	708 (54.29)	
Боловсролын түвшин, n=1551				0.002
Бага	25 (1.26)	7 (1.04)	18 (1.38)	
Дунд	232 (11.73)	83 (12.33)	149 (11.43)	
Бүрэн дунд	465 (23.52)	164 (24.37)	301 (23.08)	
Дээд	814 (41.17)	363 (53.94)	451 (34.59)	
Өрхийн сарын дундаж орлого, n=1614				<0.001
500,000₮ хүртэл	412 (20.84)	150 (22.29)	262 (20.09)	
500,001-900,000₮	522 (26.4)	188 (27.93)	334 (25.61)	
900,001-1600,000₮	440 (22.26)	181 (26.89)	259 (19.86)	
1600,001₮ -с дээш	236 (11.94)	130 (19.32)	106 (8.13)	
Оршин сууж буй газар, n=1574				<0.001
Улаанбаатар	971 (49.11)	440 (65.38)	531 (40.72)	
Аймгийн төв	258 (13.05)	83 (12.33)	175 (13.42)	
Сум	344 (17.4)	121 (17.98)	223 (17.1)	
Эмийн талаарх мэдээлэл авах эх сурвалж, n=1664				<0.001
Эмчээс	1082 (54.73)	475 (70.58)	607 (46.55)	
Эмнэлгийн мэргэжилтнээс	208 (10.52)	79 (11.74)	129 (9.89)	
Эмийн сангаас	253 (12.8)	78 (11.59)	175 (13.42)	
Хэвлэл мэдээллийн хэрэгслэлээс	55 (2.78)	12 (1.78)	43 (3.3)	
Найз нөхдөөсөө	33 (1.67)	11 (1.63)	22 (1.69)	
Цахим орчноос	33 (1.67)	11 (1.63)	22 (1.69)	
Өвдсөн үедээ хамгийн түрүүнд ханддаг газар, n=1672				0.175
Эмнэлэгт	1214 (61.41)	506 (75.19)	708 (54.29)	
Бие дааж өөрийгөө эмчилдэг	148 (7.49)	53 (7.88)	95 (7.29)	
Эмийн санд	196 (9.91)	72 (10.7)	124 (9.51)	
Ойр дотны хүмүүсийн зөвөлгөөг дагадаг	114 (5.77)	39 (5.79)	75 (5.75)	

Эмчид хандалгүй эмийн сангаас /эм зүйчээс/ эм худалдан авдаг эсэх, n=1432				0.110
Байнга	155 (7.84)	55 (8.17)	100 (7.67)	
Заримдаа	637 (32.22)	267 (39.67)	370 (28.37)	
Хааяа	464 (23.47)	210 (31.2)	254 (19.48)	
Үгүй	168 (8.5)	60 (8.92)	108 (8.28)	
Эмчид хандалгүй эмийн сангийн мэргэжилтэнд ханддаг шалтгаан, n=1442				0.129
Эмнэлгийн байгууллагаар үйлчлүүлэхэд цаг их зарцуулдаг	628 (31.77)	256 (38.04)	372 (28.53)	
Эмийн санд хандахад эмчтэй адил зөвлөгөө авч болдог	466 (23.57)	204 (30.31)	262 (20.09)	
Гэр бүлийн хэн нэг нь эмч, эм зүйчээс илүү эрүүл мэндийн мэдлэгтэй	205 (10.37)	77 (11.44)	128 (9.82)	
Бусад	143 (7.23)	48 (7.13)	95 (7.29)	
Эмч хийгдэж буй эмчилгээний талаар хангалттай зөвлөгөө, мэдээлэл өгдөг эсэх, n=1646				<0.001
Тогтмол	330 (16.69)	155 (23.03)	175 (13.42)	
Ихэнхдээ	448 (22.66)	209 (31.05)	239 (18.33)	
Заримдаа	517 (26.15)	196 (29.12)	321 (24.62)	
Хааяа	242 (12.24)	73 (10.85)	169 (12.96)	
Үгүй	106 (5.36)	30 (4.46)	76 (5.83)	

Эмийн зохистой хэрэглээний талаар мэдлэг дутмаг оролцогчдыг мэдлэг хангалттай оролцогчидтой харьцуулахад насны бүтцийн хувьд 34 хүртэлх насныхны эзлэх хувь бага 55-с дээш насныхны эзлэх хувь их, бага боловсрол эзэмшсэн оролцогчдын эзлэх өндөр, өрхийн орлого бага, амьдарч буй газрын хувьд Улаанбаатар хотод оршин сууж буй иргэдийн эзлэх хувьд бага, мэдээлэл хүлээн авч буй хэрэгслийн хувьд хэвлэл мэдээлэл, цахим орчин, найз нөхдөөсөө мэдээлэл авч буй иргэдийн эзлэх хувь харьцангуй өндөр, хийгдэж буй эмчилгээний талаар эмч хангалттай мэдээлэл зөвлөгөө өгөх нь хааяа болон авдаггүй гэсэн хариултыг өгсөн оролцогчдын эзлэх хувь статистик ач холбогдол бүхий ялгаатай байв ($p < 0.05$).

Хүснэгт 8. Оролцогчдийн нийгэм, эдийн засаг, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ авах байдал (цахим асуумж, n=1444)

	Нийт	Хангалттай	Хангалтгүй	p -утга
Нас (жилээр)				
18-34	612 (42.38)	316 (44.07)	296 (40.72)	0.82
35-44	389 (26.94)	187 (26.08)	202 (27.79)	
45-54	279 (19.32)	135 (18.83)	144 (19.81)	
55-64	129 (8.93)	64 (8.93)	65 (8.94)	
65-с дээш	31 (2.15)	15 (2.09)	16 (2.2)	
Хүйс				0.1
Эмэгтэй	1028 (71.19)	526 (73.36)	502 (69.05)	
Эрэгтэй	412 (28.53)	191 (26.64)	221 (30.4)	
Боловсролын түвшин				<0.001
Бага	8 (0.55)	2 (0.28)	6 (0.83)	
Бүрэн дунд	386 (26.73)	147 (20.5)	239 (32.87)	
Дунд	38 (2.63)	12 (1.67)	26 (3.58)	
Дээд	1008 (69.81)	556 (77.55)	452 (62.17)	
Өрхийн сарын дундаж орлого				<0.001
1600,001₮ -с дээш	275 (19.04)	171 (23.85)	104 (14.31)	
500,00-900,000₮	462 (31.99)	211 (29.43)	251 (34.53)	
500,000₮ хүртэл	250 (17.31)	90 (12.55)	160 (22.01)	
900,001-1600,000₮	453 (31.37)	245 (34.17)	208 (28.61)	
Оршин сууж буй газар				<0.001
Аймгийн төв	266 (18.42)	118 (16.46)	148 (20.36)	
Сум	163 (11.29)	63 (8.79)	100 (13.76)	
Улаанбаатар хот	1011 (70.01)	536 (74.76)	475 (65.34)	
Өвдсөн үедээ хамгийн түрүүнд ханддаг газар				0.008
Бие дааж өөрийгөө эмчилдэг	193 (13.37)	89 (12.41)	104 (14.31)	
Ойр дотны хүмүүсийн зөвөлгөөг дагадаг	181 (12.53)	97 (13.53)	84 (11.55)	
Эмийн санд	269 (18.63)	112 (15.62)	157 (21.6)	
Эмнэлэгт	797 (55.19)	419 (58.44)	378 (51.99)	
Эмчид хандалгүй эмийн сангаас /эм зүйчээс/ эм худалдан авдаг эсэх				0.898
Үгүй	144 (9.97)	74 (10.32)	70 (9.63)	

Байнга	170 (11.77)	82 (11.44)	88 (12.1)	
Заримдаа	615 (42.59)	302 (42.12)	313 (43.05)	
Хааяа	511 (35.39)	259 (36.12)	252 (34.66)	
Эмчид хандалгүй эмийн сангийн мэргэжилтэнд ханддаг шалтгаан				0.037
Бусад	279 (19.32)	148 (20.64)	131 (18.02)	
Гэр бүлийн хэн нэг нь эмч, эм зүйчээс илүү эрүүл мэндийн мэдлэгтэй	186 (12.88)	102 (14.23)	84 (11.55)	
Эмийн санд хандахад эмчтэй адил зөвлөгөө авч болдог	280 (19.39)	120 (16.74)	160 (22.01)	
Эмнэлгийн байгууллагаар үйлчлүүлэхэд цаг их зарцуулдаг	695 (48.13)	347 (48.4)	348 (47.87)	
Эмч хийгдэж буй эмчилгээний талаар хангалттай зөвлөгөө, мэдээлэл өгдөг эсэх				0.02
Үгүй	170 (11.77)	85 (11.85)	85 (11.69)	
Заримдаа	510 (35.32)	250 (34.87)	260 (35.76)	
Ихэнхдээ	389 (26.94)	217 (30.26)	172 (23.66)	
Тогтмол	150 (10.39)	73 (10.18)	77 (10.59)	
Хааяа	221 (15.3)	92 (12.83)	129 (17.74)	
Эмийн талаарх мэдээлэл авах эх сурвалж				p<0.001
Эмчээс	294 (20.36)	116 (16.18)	178 (24.48)	
Эмнэлгийн мэргэжилтнээс	67 (4.64)	35 (4.88)	32 (4.4)	
Эмийн сангаас	166 (11.5)	74 (10.32)	92 (12.65)	
Хэвлэл мэдээллийн хэрэгслэлээс	33 (2.29)	16 (2.23)	17 (2.34)	
Найз нөхдөөсөө	15 (1.04)	9 (1.26)	6 (0.83)	
Цахим орчноос	67 (4.64)	27 (3.77)	40 (5.5)	
Дээрхээс хамтатган	802 (55.54)	440 (61.37)	362 (49.79)	

Цахим хэлбэрээр асуумж судалгаанд оролцогсдын эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэгийн ялгаатай байдал нь боловсролын түвшин, өрхийн орлого, оршин сууж буй газар зэрэгт статистик ач холбогдол бүхий ялгаатай байна. Мөн мэдлэг хангалтгүй оролцогсод өвдсөн үедээ өөрийгөө бие даан эмчлэх болон эмийн санд хандах нь харьцангуй их байсан ба эмийн санд хандахад эмчтэй адил зөвлөгөө авч болдог гэсэн хариултыг мөн харьцангуй олон оролцогсод өгсөн

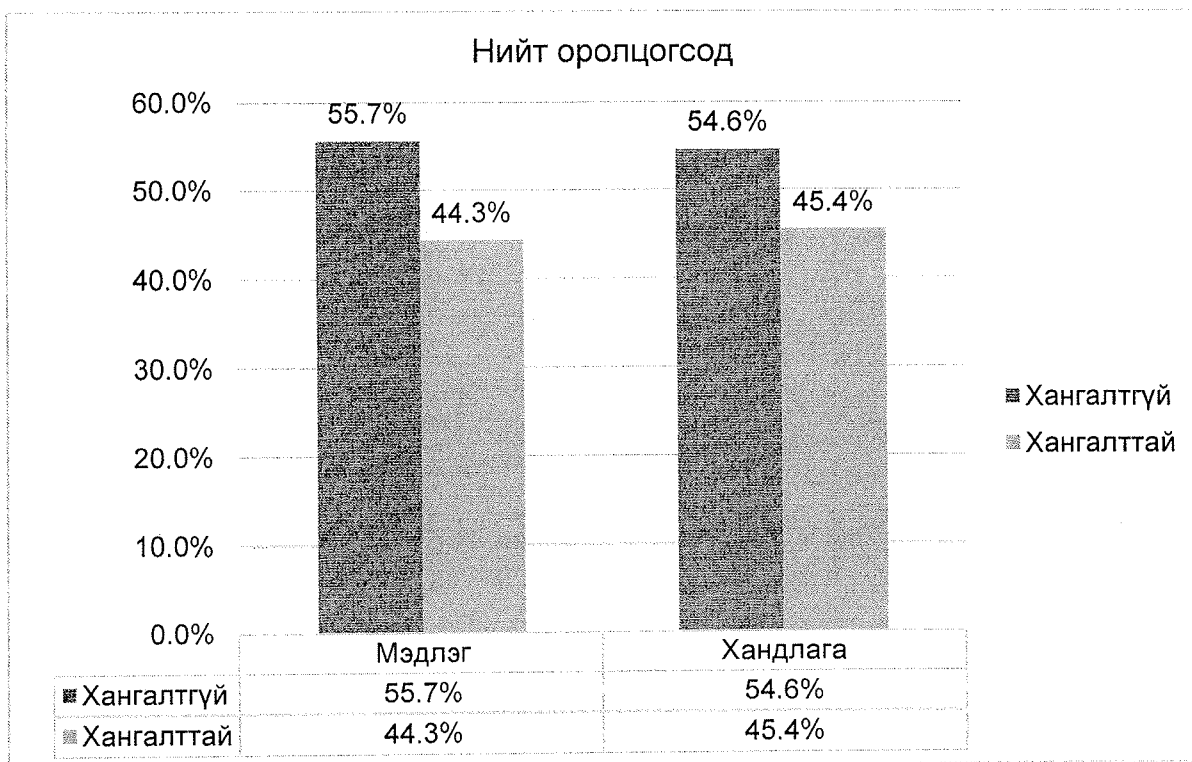
байна. Мэдлэг хангалттай бус байсан оролцогсад харьцангуй цахим орчноос мэдээлэл авах нь мэдлэг хангалттай оролцогсдоос их байна ($p < 0.05$).

Иргэдийн эмийн зохистой хэрэглээний мэдлэгийг 1-10 оноогоор, хандлагыг 1-30 хүртэлх оноогоор үнэлсэн бөгөөд хангалттай түвшинг доорх хүснэгтэд үзүүлэв.

Хүснэгт 9. Иргэдийн эмийн хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлагын үнэлгээ

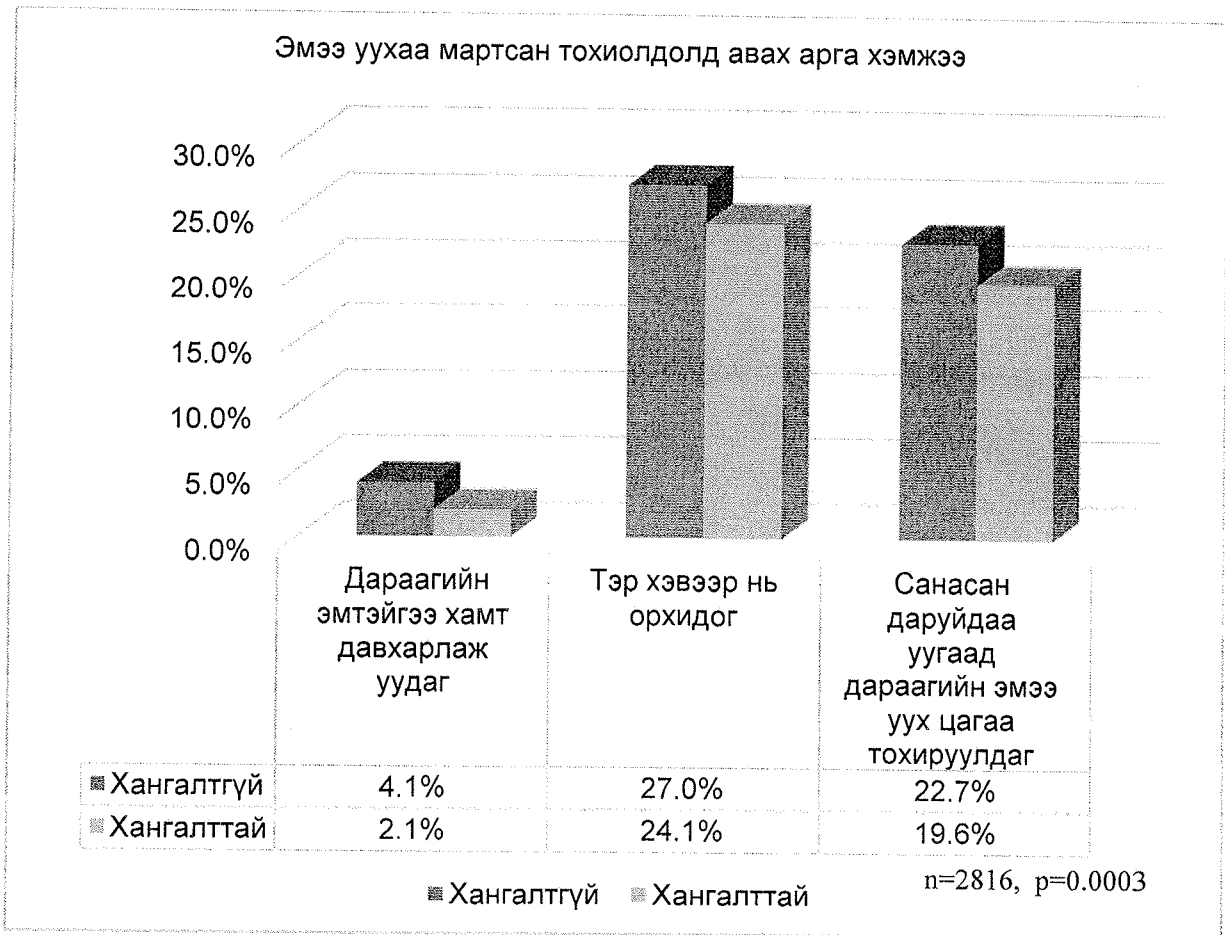
Үнэлгээ	Дундаж	Стандарт хазайлт	Медиан
Мэдлэг	7.05	1.76	7.00
Хандлага	25.57	9.99	25.00

Дээрх хүснэгтээс үзэхэд иргэдийн мэдлэгийн оноо медиан утга 7, хандлагын медиан утга 25 онооноос дээш байхад хангалттай гэж ангилав.

Зураг 12. Судалгаанд оролцогсдын мэдлэг, хандлага

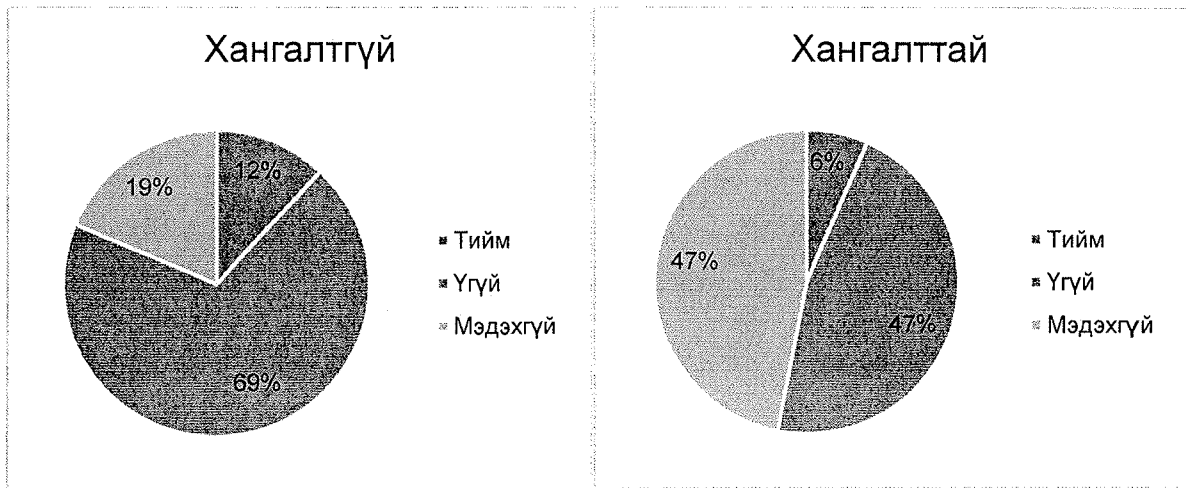
Судалгаанд хамрагдсан нийт оролцогсдын 55.7% нь мэдлэгийн хувьд хангалтгүй, 44.3% нь хангалттай байсан бол хандлагын хувьд 54.6% нь хангалтгүй, 45.4% нь хангалттай байв.

Зураг 13. Эмээ уухаа мартсан тохиолдолд авах арга хэмжээ

Эмийн зохистой хэрэглээний мэдлэг хангалтгүй оролцогсад эмээ мартсан тохиолдолд дараагийн эмтэйгээ давхарлан уух зохисгүй хэрэглээний хандлага гаргадаг нь ажиглагдав.

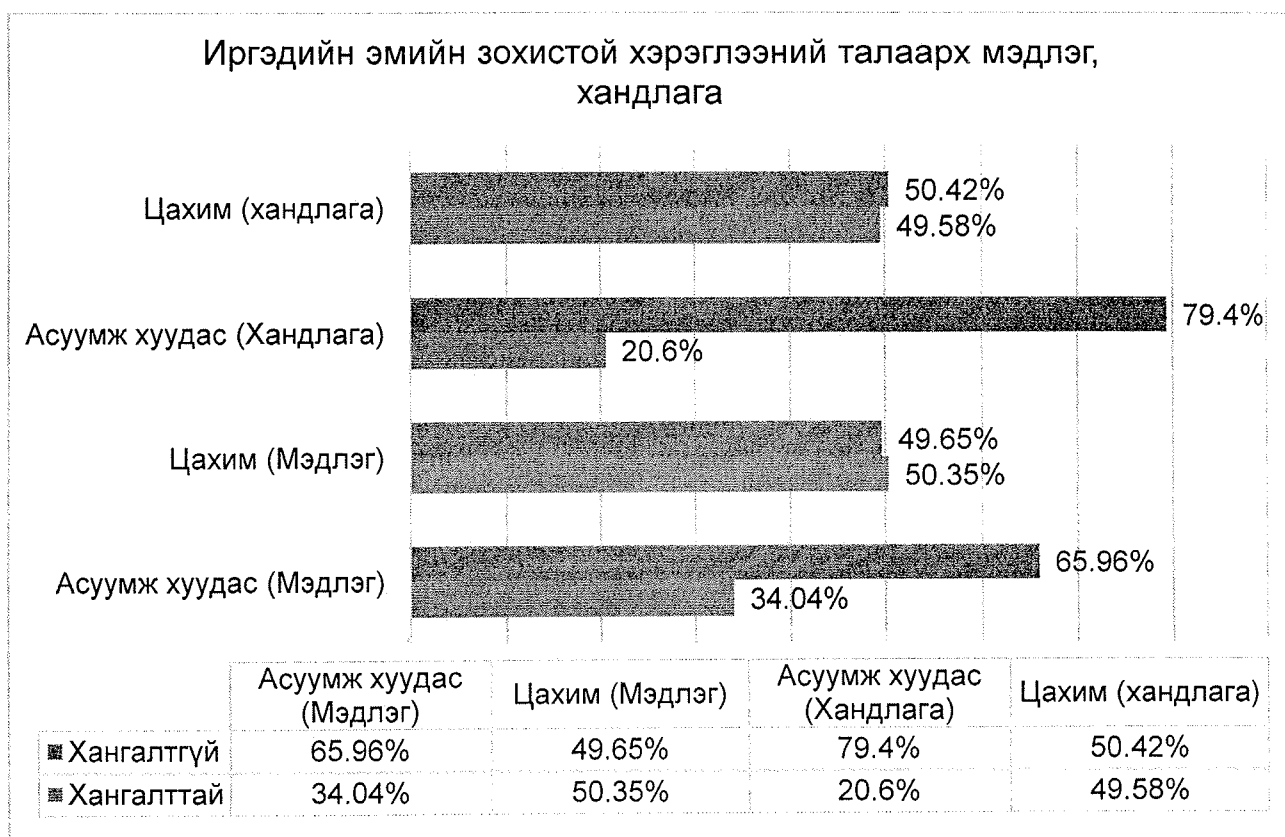
Доорх графитикт эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг хангалттай болох хангалтгүй бүлгийн зар сурталчилгаагаар их гардаг эмийг илүү үр дүнтэй гэж үздэг эсэхийг тодруулахад хангалтгүй бүлгийн оролцогсдын 12%, хангалттай мэдлэг бүхий оролцогсдын 6% тийм гэж хариулсан бөгөөд дээрх ялгаатай байдал нь статистик ач холбогдол бүхий байна ($p=0.0009$).

Зураг 14. Эмээ уухаа мартсан тохиолдолд авах арга хэмжээ

Мэдлэгийн түвшинг амьдарч буй байршлаар авч үзвэл мэдлэг хангалтгүй байх нь аймгийн төв болон суманд харьцангуй их байна ($p < 0.001$).

Иргэдийн эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэгийг Ликертийн 1-5 онооны 16 асуумжаар үнэлж, медиан оноос дээш онооны хариултыг хангалттай гэж үзэв. Дундаж оноо 6.09 (стандарт хазайлт 2.36), хамгийн бага оноо 2.0, хамгийн их оноо 10.0 байв. Медиан оноо 7-с дээш оноо авсан оролцогчийг эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг хангалттай, бага байх тохиолдолд хангалтгүй гэж ангилж үзэхэд асуумж хуудсаар 1977 оролцогчийн 673 буюу 34.04% нь мэдлэг хангалттай байв. Хандлагын хувьд дундаж оноо 28.51 (стандарт хазайлт 8.64), медиан оноо 30 байсан ба уг онооноос дээш оноо бүхий оролцогчийг хандлага сайтай гэж үзэхэд оролцогчийн 407 буюу 20.59% нь эмэнд хандах хандлага зохистой байв. Цахим хэлбэрээр явуулсан асуумж судалгаанд нийт 1444 иргэд оролцсоноос мэдлэг үнэлэхэд дундаж оноо 7.36 (стандарт хазайлт 1.67), хамгийн бага оноо 2.0, хамгийн их оноо 10.0 байв. Медиан оноо мөн 7-с дээш оноо байх тохиолдолд эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг хангалттай гэж үзэхэд 717 буюу 49.65% нь мэдлэг хангалттай сайн байв. Хандлагын хувьд дундаж оноо 22.32 (стандарт хазайлт 10.36), медиан оноо 20 байсан ба уг онооноос дээш оноо бүхий оролцогчийг хандлага сайтай гэж үзэхэд оролцогчийн 716 буюу 49.58% нь эмэнд хандах хандлага зохистой байв.

Зураг 14. Эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлага

БҮЛГИЙН ДҮГНЭЛТ (Иргэдийн эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, чадвар, хандлагыг үнэлэх, нөлөөлж буй хүчин зүйлсийг тогтоох)

1. Нийт оролцогчийн 673 буюу 34.04% нь эмийн зохистой хэрэглээний мэдлэг хангалттай байв. Иргэдийн эмийн зохистой хэрэглээний талаарх хандлагын хувьд дундаж оноо 28.51 (стандарт хазайлт 8.64), 20.59% нь зохистой байв.
2. Цахим хэлбэрээр явуулсан асуумж судалгаанд нийт 1444 иргэд оролцсоноос мэдлэг үнэлэхэд дундаж оноо 7.36 буюу 49.65% нь мэдлэг хангалттай сайн байв. Хандлагын хувьд дундаж оноо 22.32 (стандарт хазайлт 10.36), медиан оноо 20 байсан ба 49.58% нь эмэнд хандах хандлага зохистой байв.

НЭГДСЭН ДҮГНЭЛТ

7. Жоронд бичигдсэн эмүүдийн хоорондын нийцлийг үнэлэхдээ ихэвчлэн эмийн лавлахыг ашиглаж байгаа бөгөөд хөдөө орон нутагт цахим лавлахыг ашиглах нь харьцангуй бага байна.
8. Эмч нар антибиотик эмийг сонгоход хамгийн их тохиолддог бэрхшээл нь бактериологийн болон шаардлагатай шинжилгээ хийх боломж хомс байх нөхцөл байна.
9. Антибиотик эмийг сонгоход эмч нар эмчилгээ оношлогооны удирдамжийг баримтладаг ба тухайн эмийн үйлчилгээний идэвхи, эмийн хангамжийн байдал, үнэ зэргийг харгалзан үздэг байна.
10. Антибиотик эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг хүйсээс үл хамааран хангалтгүй байна.
11. 0-5 настай хүүхдүүдийн эцэг эхийн антибиотикийн зохистой хэрэглээний мэдлэг нь эцэг эсвэл эхийн нас, өрхийн орлого, хүүхдийн тоо, өрх толгойлсон эсэх зэрэгтэй статистик ач холбогдол бүхий ялгаатай байна.
12. Эмийн талаарх мэдээллийг нийт иргэдийн 2/3 нь эмч нараас авч буй тул антибиотик эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдээллийг эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээ үзүүлж буй байгууллагаас хүмүүст хүргэх нь илүү оновчтой байна.
13. Антибиотик эмийн зохисгүй хэрэглээний талаарх эцэг, эхчүүдийн хандлага хангалтгүй байгаа бөгөөд үүнд насны байдал, амьдарч буй газар ихээхэн нөлөөтэй байна.
14. Нийт оролцогчийн 673 буюу 34.04% нь эмийн зохистой хэрэглээний мэдлэг хангалттай байв. Иргэдийн эмийн зохистой хэрэглээний талаарх хандлагын хувьд дундаж оноо 28.51 (стандарт хазайлт 8.64), 20.59% нь зохистой байв.
15. Цахим хэлбэрээр явуулсан асуумж судалгаанд нийт 1444 иргэд оролцсоноос мэдлэг үнэлэхэд дундаж оноо 7.36 буюу 49.65% нь мэдлэг хангалттай сайн байв. Хандлагын хувьд дундаж оноо 22.32 (стандарт хазайлт 10.36), медиан оноо 20 байсан ба 49.58% нь эмэнд хандах хандлага зохистой байв.

ЗӨВЛӨМЖ

Эм зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн байгууллагад

1. Эмийн зохистой хэрэглээг сайжруулах үйл ажиллагааг төлөвлөхдөө “ЭМЧ – ЭМИЙН МЭРГЭЖИЛТЭН – ХЭРЭГЛЭГЧ” хамруулан авч үзэх ба ялангуяа иргэдийн эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлага, оролцоог нэмэгдүүлэх мэдээлэл сурталчилгааны удирдамж, хөтөлбөр зэрэг бодлогын баримт бичиг боловсруулж хэрэгжүүлэх;
 - Хэнд (зорилтот бүлэг), ямар зорилгоор гэж (зорилго), юуг (мессеж), яаж (арга хэрэгсэл), хэзээ (хугацаа), хаана (байршил) гэсэн үндсэн асуудлыг багтаасан МСС-ны стратеги боловсруулан ажиллах;
 - Судалгаанд оролцогчдын мэдээллийн хэрэгцээнд үндэслэн
 - a. Анхдагч зорилтот бүлэгт чиглэсэн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх;
 - b. Бодлого боловсруулагч, орон нутгийн төрийн захиргааны албан хаагчид, Эм зүйн боловсрол олгох сургуулиуд, эрүүл мэндийн салбарт идэвхитэй үйл ажиллагаа явуулдаг ТББ болон хэвлэл мэдээллийн нөлөө бүхий бусад оролцогч талууд хэмээн тодорхойлж, ухуулга нөлөөллийн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх;
2. Хүн амын дийлэнх нь эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг хангалтгүй байгааг анхаарч цаашид ЕБС-ийн ахлах ангийн Эрүүл мэндийн боловсролын сургалтын хөтөлбөрт тодорхой хичээл байдлаар тусгах;

Мэргэжлийн байгууллагад

1. Мэргэжлийн байгууллагын албан ёсны болон нийгмийн сүлжээн дэх хуудсыг цахим хайлтын орчинтой холбож үйл ажиллагааг идэвхижүүлэх, хэрэглэгч мэдээлэл авахад дөхөм болгох;
2. Хэрэглэгчдэд эмийг олгохдоо эмийн зохистой хэрэглээний мэдээллийг заавал хүргэж байх, хяналт тавин ажиллах;
3. Эмийн зохистой хэрэглээний талаар ялангуяа антибиотик эмийн хэрэглээ, жор бичилтийн талаарх мэдлэг олгох ажлыг тогтмол зохион байгуулах;
4. Хувийн хэвшлийн байгууллагууд эмийн зохистой хэрэглээний талаар өдөрлөг арга хэмжээ зохион байгуулах, иргэдийг татан оролцуулах ажлыг өргөжүүлэх;
5. Эм хангамжийн байгууллагыг үнэлэх шалгуурт эмийн зохистой хэрэглээг дэлгэрүүлэх талаар хийсэн ажлыг оруулж байх
6. Иргэдэд эмийн хэрхэн хадгалах талаар зөвөлгөө заавал өгч байх

7. Эм хангамжийн байгууллага эмийн зохистой хэрэглээний талаар иргэдэд мэдээлэх самбараар дамжуулан мэдээллийг өгч байх

Мэдээлэл, сургалт, сурталчилгаа хийх байгууллагад

1. Эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдээлэл сурталчилгааны гол утга нь хүн амын дундах буруу ойлголтыг үгүйсгэх шинжлэх ухаанч, үнэн зөв мэдээллийг олгоход чиглэх;
2. Эмийн зохистой хэрэглээг дэмжсэн үйлдэл хийхэд уриалан дуудсан өвөрмөц мэдээлэл, мессежийг боловсруулж түгээх;
3. Хүн амын сонирхлын дагуу нэгдсэн бүлэгт хүрэх сурталчилгааны арга хэрэгсэл, мэдээллийн сувгуудыг сонгох;
4. Үр дүнтэй сурталчилгаа явуулахын тулд зорилтот бүлгүүдэд хүргэх мессеж албан ёсны тоо баримт, судалгаа, нотлох баримтуудад түшиглэсэн байх;
5. Гол мэдээлэл мессеж нь товч, тодорхой, тухайн бүлэг хүн амын хэрэгцээнд тохирсон, ойлгомжтой, эерэг үр дүн өгөхүйц байх;
6. Зорилтот бүлэгт хүрэх хамгийн дөхөм, тохиромжтой арга хэрэгсэл ба хэвлэл мэдээллийн сувгийг сонгон, сурталчилгааг нэгдмэл дүр төрхтэйгээр явуулах;

АШИГЛАСАН ХЭВЛЭЛ

1. John B Schorling et al., Pattern of Antibiotic use among children in an Urban Brazilian slum. *Int J of Epid.* 1991; 20(1):293-9
2. Edward A et al., Antibiotic Use and Upper Respiratory Infections: A Survey of Knowledge, Attitudes, and Experience in Wisconsin and Minnesota. *Preventive Med.* 2002; 346-352
3. Mattias Larsson et al., Antibiotic medication and bacterial resistance to antibiotics: a survey of children in a Vietnamese community. 2000; 711-721
4. Chan G C et al., Parental knowledge, attitudes and antibiotic use for acute upper respiratory tract infection in children attending a primary healthcare clinic in Malaysia. *Singapore Med J.* 2006; 47(4):266
5. Sa'ed H.Zyoud et al., Parental knowledge, attitudes and practices regarding antibiotic use for acute upper respiratory tract infections in children: a cross-sectional study in Palestine. *BMC Pediatrics.* 2015; 15:176
6. Edita Alili-Idrizi et al., Validation of the parental knowledge and attitude towards antibiotic usage and resistance among children in Tetovo, the Republic of Macedonia. *Pharm Prac.* 2014; 12(4):467
7. Howard Bauchner et al., Parents, Physicians, and Antibiotic Use. *Pediatrics.* 1999; 103:395-401
8. Koh Chee Teck et al., Knowledge, Attitude, and Practice of Parents Regarding Antibiotic Usage in Treating Children's Upper Respiratory Tract Infection at Primary Health Clinic in Kuala Lumpur, Malaysia: Pilot Study. *Health services Research and Managerial Epid.* 2016; 1-8
9. George Mitsi et al., Patterns of antibiotic use among adults and parents in the community: A questionnaire-based survey in a Greek urban population. 2005; 439-443
10. Jodi Vanden Eng et al., Consumer Attitudes and Use of Antibiotics. *Emerg Inf Disease, Vol.9 No.9* 2003
11. Nisha Jha et al., Knowledge, attitude and practice towards medicines among school teachers in Lalitpur district, Nepal before and after an educational intervention. *BMC Pub Health.* 2013; 13:652
12. Ai Ling Oh et al., Public knowledge and attitudes towards antibiotic usage: a cross-sectional study among the general public in the state of Penang, Malaysia. *J Infect Dev Ctries.* 2011; 5(5):338-347
13. Minna Heleena V et al., Self-medication with antibiotics—Does it really happen in Europe? *Health Policy.* 2006; 166-171
14. Vasiliki Tsiantou et al., General Practitioners' intention to prescribe and prescribing patterns in selected European settings: The OTCSOCIOMED project. *Health Pol.* 2005; 1265-1274
15. Alison Nicholson et al., The knowledge, attitudes and practices of doctors' regarding antibiotic resistance at a tertiary care institution in the Caribbean. *Antimicrobial Resist and Inf Control.* 2018; 7-23
16. Levin et al., Perceptions, attitudes, and practices of French junior physicians regarding antibiotic use and resistance. *Med et maladies inf.* 2018; 09.003
17. Dena Firouzabali et al., Knowledge, attitude, and practice of health care workers towards antibiotic resistance and antimicrobial stewardship programmes: A cross-sectional study. *J of Eval in Clin Pract.* 2019; 1-7
18. Elizabeth Salsgiver et al., Knowledge, Attitudes, and Practices Regarding Antimicrobial Use and Stewardship Among Prescribers at Acute-Care Hospitals. *Inf cont and hospital epid.* 2018; 1-7

19. Lu Yao et al., The effects of the primary health care providers' prescription behaviour interventions to improve the rational use of antibiotics: a systematic review. *Glob HHealth Research and Policy*. 2020; 5-45
20. Dattatreya et al., A questionnaire-based survey to ascertain the views of clinicians regarding rational use of antibiotics in teaching hospitals of Kolkata. *Short Comm*. 2015; 105-108

ТАНИУЛСАН ЗӨВШӨӨРЛИЙН ХУУДАС №

Танд энэ өдрийн мэндийг хүргэе!

Танилцуулга: Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт зохицуулалтын газар болон АШУҮИС-ийн Эм зүйн сургууль хамтран “ИРГЭДИЙН ЭМИЙН ЗОХИСТОЙ ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ТАЛААРХ МЭДЛЭГ, ЧАДВАР, ХАНДЛАГЫН СУДАЛГАА” сэдвээр судалгааны ажил хийх гэж байна.

Судалгааны үндэслэл, зорилго: Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг сайжруулах ажилд зөвхөн эрүүл мэндийн байгууллагуудаас гадна иргэдийн оролцоо маш чухал байдаг. Олон улсад хэрэглэгчдийн эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, чадвар, хандлагын судалгаа явуулж, гарсан үр дүнг үйл ажиллагаандаа тусган ажилладаг сайн туршлага байдаг.

Бидний судалгааны ажлын гол зорилго нь хэрэглэгчдийн эмийн зохисгүй хэрэглээний талаарх мэдлэг, чадвар, хандлагыг судалж, түүнд нөлөөлж буй хүчин зүйлүүдийг тогтооход оршино.

Судалгааны талаар ерөнхий танилцуулга: Судалгааг:

- Улаанбаатар хотын Баянзүрх, Сүхбаатар, Хан-Уул, Сонгинохайрхан, Багануур дүүргүүд
- Хөдөө орон нутгаас Хөвсгөл, Сүхбаатар, Төв, Ховд, Өмнөговь аймгийн оршин суугчдаас тус тус авна.

· Судалгааны зорилтот бүлгүүдэд:

- Нийт иргэдийг хамруулна.
- Асуумж судалгаа 4 үндсэн хэсгээс бүрдсэн, нийт 40 асуулттай.

Эрсдэл: Асуумжинд судалгаанд ёс зүйн алдаа гарах эрсдэл харьцангуй бага.

Ашиг тус: Эмийн зохисгүй хэрэглээнд нөлөөлж буй хүчин зүйлсүүдийг судласан үр дүнд тулгуурлан иргэдийн эмийн зохистой хэрэглээг сайжруулах шат дараалсан сургалт, сурталчилгааг явуулах болно.

Төлбөр: Та судалгаанд оролцсон тохиолдолд танаас төлбөр авахгүй, бид төлбөр төлөхгүй.

Нууцлал: Мэдээллийг зөвхөн эрдэм шинжилгээний зорилгоор ашиглах бөгөөд судалгаанаас гарсан үр дүнг хэвлэлд нийтлүүлэхэд хувь хүний нэрийг нийтлэхгүй.

Судалгаанд оролцогчийн эрх:

- Сайн дураар оролцох эрхтэй, Судалгааны явцад татгалзах эрхтэй, Мэдээлэл авах эрхтэй

Таныг судалгаанд оролцож, бидний ажилд тусална гэдэгт итгэж байна:

Би дээрх мэдээлэлтэй танилцаж, судалгааны талаар ойлгосон тул судалгаанд оролцохыг зөвшөөрч байна. Би гарын үсэг зурснаар судалгаанд өөрийн хүсэлтээр оролцож байгаагаа илэрхийлж байна.

Судалгаанд оролцогчийн овог..... нэр.....

Гарын үсэг.....

Та хүсвэл хаяг, утасны дугаараа бичнэ үү

Он, сар өдөр: 2021 оны сарын өдөр

Холбоо барих хаяг:

- АШУҮИС, Эм зүйн сургуулийн Эмнэлзүйн эм зүй, менежментийн тэнхмийн дадлагажигч багш
Г.Дөлгөөн, Утас: 99091322 mail хаяг: dulguun.g@mnumns.edu.mn

- Судалгааны ёс зүйн асуудлын талаар холбогдохыг хүсвэл дараах хаягаар хандана уу:
АШУҮИС-ийн Судалгааны Ёс Зүйн Хяналтын Хороо,
14210 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, С. Зоригийн гудамж, шуудангийн хаяг-
48/111, Утас: 70111372, email: irb@mnumns.edu.mn

Баярлалаа. Танд эрүүл энхийг хүсэе!

Эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлага, дадлыг үнэлэх асуумж хуудас

Та доорх асуултуудад бүрэн хариулж туслана уу.

ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ :

P1. Таны нас: ____

P2. Хүйс: Эрэгтэй Эмэгтэй

P3. Таны боловсрол: Бага Дунд Бүрэн дунд Дээд

P4. Өрхийн сарын дундаж орлого:

- 500,000₮ хүртэл
- 500,001-900,000₮
- 900,001-1600,000₮
- 1600,001₮ -с дээш

P5. Таны оршин сууж буй газар: Улаанбаатар хот Аймгийн төв Сум

P6. Та эмийн талаарх мэдээллийг хаанаас авдаг вэ? /Олон сонголттой/

- Эмчээс
- Эмнэлгийн мэргэжилтнээс
- Эмийн сангаас
- Хэвлэл мэдээллийн хэрэгслэлээс
- Найз нөхдөөсөө
- Цахим орчноос

P7. Та өвдсөн үедээ хамгийн түрүүнд хэнд эсвэл хаана ханддаг вэ?

- Эмнэлэгт
- Бие дааж өөрийгөө эмчилдэг
- Эмийн санд
- Ойр дотны хүмүүсийн зөвөлгөөг дагадаг

P8. Та эмчид хандалгүй эмийн сангаас /эм зүйчээс/ эм худалдан авдаг уу?

- Байнга
- Заримдаа
- Хааяа
- Үгүй

P9. Та ямар шалтгаанаар эмчид хандалгүй эмийн сангийн мэргэжилтэнд ханддаг вэ?

- Эмнэлгийн байгууллагаар үйлчлүүлэхэд цаг их зарцуулдаг
- Эмийн санд хандахад эмчтэй адил зөвлөгөө авч болдог
- Гэр бүлийн хэн нэг нь эмч, эм зүйчээс илүү эрүүл мэндийн мэдлэгтэй
- Бусад _____

P10. Эмч танд хийгдэж буй эмчилгээний талаар хангалттай зөвлөгөө, мэдээлэл өгдөг үү?

- Тогтмол
- Ихэнхдээ
- Заримдаа

Хааяа

Үгүй

A -ХЭСЭГ

P11-26. Та доорх асуултуудтай хэр санал нийлж байна вэ? Тохирох нүдийг бөглөнө үү.

	<i>Санал огт нийлэхгүй</i>	<i>Санал нийлэхгүй</i>	<i>Мэдэхгүй</i>	<i>Санал нийлнэ</i>	<i>Санал бүрэн нийлнэ</i>
P11. Эм болон хүнсний нэмэлт бүтээгдэхүүн ижил					
P12. Бүх эмийг зөвхөн эмчийн жороор хэрэглэнэ					
P13. Бүх эм гаж сөрөг нөлөө заавал үзүүлдэг					
P14. Хоёр эмийг зэрэг нэг дор хамт хэрэглэхэд нэг нэгэндээ нөлөө үзүүлж болзошгүй					
P15. Эмийг тарьж хэрэглэвэл ууснаас өвчнийг хурдан эдгээдэг					
P16. Эмийн хугацаа дууссан бол хэрэглэж болохгүй					
P17. Төмрийн бэлдмэл болон фолийн хүчлийг жирэмсэн эмэгтэйд хэрэглэх шаардлагатай					
P18. Жирэмсэн үед ямар ч эмийг хэрэглэж болохгүй					
P19. Витамин болон вакус биеийг хүчтэй болгодог					
P20. Хөвмөл зэрэг шингэн эмийг хэрэглэхийн өмнө сэгсрэх хэрэгтэй					
P21. Парацетамолыг олноор нь ууж хэрэглэвэл хордох аюултай					
P22. Морфин зэрэг өвдөлт намдаах хүчтэй эмийг жоргүйгээр шууд авах боломжтой байх хэрэгтэй					
P23. Хатуу капсултай эмийг уухдаа капсулыг нь задалж уух ёстой					

P24. Антибиотикийг ханиад хүрэх бүртээ уух ёстой					
P25. Ургамлын гаралтай бүтээгдэхүүнүүд бүгд аюулгүй					
P26. Өрөөний хэм, чийгшил, нарын гэрэл зэрэг нь эмийг хадгалахад нөлөө үзүүлдэггүй					

Б -ХЭСЭГ

P27-31. Тохирох нүдийг бөглөнө үү.

Сүүлийн нэг сарын хугацаанд та	Үгүй	1-2 удаа	3-5 удаа	6-с дээш удаа
P27. Витамин, вакус уусан уу?				
P28. Антибиотик эм эмийн сангаас жоргүй авч хэрэглэсэн үү?				
P29. Өмнөх эмчилгээнээс үлдсэн эмийг ууж хэрэглэсэн үү?				
P30. Эм уухын өмнө дуусах хугацааг нь шалгахыг мартсан уу?				
P31. Гэр бүл, ойр тойрны хүмүүсээс эмийн талаар зөвлөгөө өгсөн эсвэл авсан?				

С –ХЭСЭГ

P32. Өвчин хүндэрвэл та ямар арга хэмжээ авдаг вэ?

- Эмнэлэг рүү явж эмчид үзүүлдэг
- Эмийн сангийн ажилтнаас зөвлөгөө авдаг
- Бусдаас зөвлөгөө авдаг
- Дур мэдэн эмчилгээ хийдэг

P33. Та өмнө нь хэрэглэж байсан эмээ дахиад өвдөх үедээ дахин хэрэглэдэг үү?

- Тогтмол
- Ихэнхдээ
- Заримдаа
- Үгүй
- Огт үгүй

P34. Та тариа эсвэл дуслын шингэнийг гэрийн нөхцөлд хийх нь хэр аюултай гэж боддог вэ?

- Амь насанд аюултай
- Аюултай биш
- Ухаан алдах
- Харшлын урвал

- Мэдэхгүй
- P35. Хэрвээ та тариаг гэртээ хийлгэдэг эсвэл хийлгэсэн бол шалтгаан нь юу байсан бэ?
- Эмнэлэгт очиж хийлгэхэд цаг хугацаа их шаарддаг
 - Булчинд тарих тариаг хийхэд заавал мэргэжлийн хүн шаардлагагүй
 - Судсаар хийх тариаг хийхэд судсыг олж хатгаж чаддаг байхад л хангалттай
 - Гэрээр огт тарилга хийлгэдэггүй
- P36. Та тарилгын эмийн хэлбэрийг гэрийн нөхцөлд, мэргэжлийн бус хүнээр хийлгэдэг үү?
- Тийм
 - Үгүй
 - Заримдаа
- P37. Таны ууж хэрэглэж байгаа эмнээс гаж нөлөө буюу биед тань таагүй нөлөө илэрвэл та хэнд хандах вэ? /Олон сонголттой/
- Эрүүл мэндийн яам
 - Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт зохицуулалтын газар
 - Эм худалдаж авсан эмийн сан
 - Эм зөвлөсөн эмч
 - Хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл
 - Ойр дотны хүмүүс
 - Хэнд ч хандалгүйгээр, биеийн байдал дээрдэхийг хүлээнэ
 - Сайн мэдэхгүй байна
- P38. Таны бодлоор эмийн буруу хэрэглээг бий болгож байгаа шалтгаан юу байж болох вэ?
- /Олон сонголттой/
- Эмч эмийн тухай мэдээллийг хангалттай өгдөггүй
 - Эмийн санч хангалттай мэдээлэл өгдөггүй
 - Иргэдэд эмийн мэдээлэл хангалттай хүрдэггүй
 - Иргэдийн эрүүл мэндийн боловсрол муу байгаагаас
 - Сайн мэдэхгүй байна
- P39. Зар сурталчилгаагаар их гардаг эмийг илүү үр дүнтэй гэж та боддог уу?
- Тийм
 - Үгүй
 - Мэдэхгүй
- P40. Эмээ уухаа мартсан тохиолдолд та ямар арга хэмжээ авдаг вэ?
- Дараагийн эмтэйгээ хамт давхарлаж уудаг
 - Тэр хэвээр нь орхидог
 - Санасан даруйдаа уугаад дараагийн эмээ уух цагаа тохируулдаг

Судалгаанд оролцсон танд баярлалаа.

ТАНИУЛСАН ЗӨВШӨӨРЛИЙН ХУУДАС №**Танд энэ өдрийн мэндийг хүргэе!****Танилцуулга:**

Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт зохицуулалтын газар болон АШУҮИС-ийн Эм зүйн сургууль хамтран “ИРГЭДИЙН ЭМИЙН ЗОХИСТОЙ ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ТАЛААРХ МЭДЛЭГ, ЧАДВАР, ХАНДЛАГЫН СУДАЛГАА” сэдвээр судалгааны ажил хийх гэж байна.

Судалгааны үндэслэл, зорилго: Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг сайжруулах ажилд зөвхөн эрүүл мэндийн байгууллагуудаас гадна иргэдийн оролцоо маш чухал байдаг. Олон улсад хэрэглэгчдийн эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, чадвар, хандлагын судалгаа явуулж, гарсан үр дүнг үйл ажиллагаандаа тусган ажилладаг сайн туршлага ч бас бий.

Бидний судалгааны ажлын гол зорилго нь иргэдийн эмийн зохистой хэрэглээг төлөвшүүлэх ажилд иргэдтэй хамгийн ойр ажилладаг ӨЭМТ-ийн эмч нарын мэдлэг, чадвар, хандлагыг тогтооход оршино.

Судалгааны ерөнхий танилцуулга: Судалгааг:

- Улаанбаатар хотын Баянзүрх, Сүхбаатар, Хан-Уул, Сонгинохайрхан, Багануур дүүргүүд
- Хөдөө орон нутгаас Хөвсгөл, Сүхбаатар, Төв, Ховд, Өмнөговь аймгийн оршин суугчдаас тус тус авна.
- Судалгааны зорилтот бүлгүүдэд:
 - ӨЭМТ-ийн эмч нар
- Асуумж судалгаа 4 үндсэн хэсгээс бүрдсэн, нийт 30 асуулттай.

Эрсдэл: Асуумжинд судалгаанд ёс зүйн алдаа гарах эрсдэл харьцангуй бага.

Ашиг тус: Эмийн зохисгүй хэрэглээнд нөлөөлж буй хүчин зүйлсүүдийг судласан үр дүнд тулгуурлан иргэдийн эмийн зохистой хэрэглээг сайжруулах шат дараалсан сургалт, сурталчилгааг явуулах болно.

Төлбөр: Та судалгаанд оролцсон тохиолдолд танаас төлбөр авахгүй, бид төлбөр төлөхгүй.

Нууцлал: Мэдээллийг зөвхөн эрдэм шинжилгээний зорилгоор ашиглах бөгөөд судалгаанаас гарсан үр дүнг хэвлэлд нийтлүүлэхэд хувь хүний нэрийг нийтлэхгүй.

Судалгаанд оролцогчийн эрх:

- Сайн дураар оролцох эрхтэй, Судалгааны явцад татгалзах эрхтэй, Мэдээлэл авах эрхтэй

Таныг судалгаанд оролцож, бидний ажилд тусална гэдэгт итгэж байна:

Би дээрх мэдээлэлтэй танилцаж, судалгааны талаар ойлгосон тул судалгаанд оролцохыг зөвшөөрч байна.

Би гарын үсэг зурснаар судалгаанд өөрийн хүсэлтээр оролцож байгаагаа илэрхийлж байна.

Судалгаанд оролцогчийн овог..... нэр.....

Гарын үсэг.....

Та хүсвэл хаяг, утасны дугаараа бичнэ үү

Он, сар өдөр: 2021 оны сарын өдөр

Холбоо барих хаяг:

- АШУҮИС, Эм зүйн сургуулийн Эмнэлзүйн эм зүй, менежментийн тэнхмийн дадлагажигч багш Г.Дөлгөөн, Утас: 99091322 mail хаяг: dulguun.g@mnums.edu.mn

- Судалгааны ёс зүйн асуудлын талаар холбогдохыг хүсвэл дараах хаягаар хандана уу:

АШУҮИС-ийн Судалгааны Ёс Зүйн Хяналтын Хороо,

14210 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, С. Зоригийн гудамж, шуудангийн хаяг-48/111, Утас: 70111372, email: irb@mnums.edu.mn

Баярлалаа. Танд эрүүл энхийг хүсэе!

ӨЭМТ эмч нараас эмийн сонголт, зохистой хэрэглээний талаарх асуумж хуудас

Та доорх асуултуудад бүрэн хариулж туслана уу.

D1. Таны нас: ____

D2. Хүйс: Эрэгтэй Эмэгтэй

D3. Та хаана ажилладаг вэ?

- Улаанбаатар хот
- Төвийн бүс /Говьсүмбэр, Дархан-Уул, Дорноговь, Дундговь, Өмнөговь, Сэлэнгэ, Төв/
- Зүүн бүс /Дорнод, Сүхбаатар, Хэнтий/
- Хангай бүс /Архангай, Баянхонгор, Булган, Орхон, Өвөрхангай, Хөвсгөл/
- Баруун бүс /Баян-Өлгий, Говь-Алтай, Завхан, Увс, Ховд/

D4. Та ӨЭМТ-д хэдэн жил ажиллаж байна вэ?

- 1-3
- 4-6
- 7 ба түүнээс дээш

D5. Өдөрт дунджаар хэдэн үйлчлүүлэгчид эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлдэг вэ?

- 10-с доош
- 10-30
- 30-с дээш

D6. Та эмийг үйлчлүүлэгчид зөвлөхдөө оношилгоо, эмчилгээний удирдамжийг баримталдаг уу?

- Тийм
- Үгүй
- Заримдаа

D7. Эмийн сонголт болон тунгийн зохицуулалтыг хийхдээ та ихэвчлэн юунд үндэслэдэг вэ?

- Үйлчлүүлэгчийн нас
- Хүйс
- Биеийн жин
- Бусад _____

D8. Үйлчлүүлэгчид зөвлөсөн эмчилгээний үр дүнд эргэн хяналт хийдэг үү?

- Тогтмол
- Ихэнхдээ
- Заримдаа
- Хааяа
- Үгүй

D9. Эмийг үйлчлүүлэгчид зөвлөхдөө бусад эмүүдтэй үүсч болох харилцан нөлөөллийг та ямар эх, сурвалж ашиглаж байна вэ? /Олон сонголттой байж болно/

- Эмийн лавлах Medscape Up-to-date WebMD Lexicomp Drugs.com
- Ашигладаггүй
- Бусад: _____

D10. Эмийг сонгохдоо ямар шалгууруудыг харгалзан үздэг вэ? /Олон сонголттой байж болно/

- Тухайн эм олдоц сайтай
- Хямд үнэтэй
- Эмчилгээний удирдамжид орсон
- Эмчилгээний үр дүн сайтай
- Эмийн танилцуулга хийгдэж байсан
- Бусад _____

D11. Эмийг сонгоход тулгардаг асуудлууд юу вэ? /Олон сонголттой байж болно/

- Эмчилгээний удирдамж хангалттай байдаггүй
- Эмийн талаарх мэдлэг, мэдээллийн хомс байдал
- Үйлчлүүлэгч зовиураа хурдан багасгах зорилгоор эм бичүүлэх
- Ямар нэгэн бэрхшээл тулгардаггүй
- Бусад _____

D12. Шинээр орж ирсэн эмүүдийн талаарх мэдээллийг цаг алдалгүй авч чадаж байна уу?

- Тогтмол
- Ихэвчлэн
- Заримдаа
- Хааяа
- Хэзээ ч үгүй

D13. Үйлчлүүлэгчид өвдсөн тохиолдолд хурдан эдгэх гэсэн нэрийн дор антибиотик болон бусад эмийг бичиж өгөхийг шаардсан боловч та шаардлагагүй гэж үзэн бичиж өгдөггүй үе хэр давтамжтай байдаг вэ?

- Үргэлж
- Ихэнхидээ
- Хааяа
- Ховорхон
- Хэзээ ч үгүй

D14. Эмийн зохисгүй хэрэглээнээс үүдэн гарч буй үр дагавар ихэвчлэн аль нь ажиглагдаж байна вэ?

/Олон сонголттой байж болно/

- Өндөр зардал, эдийн засгийн алдагдал
- Хүнд хэлбэрийн гаж нөлөө болон хоруу чанар

- Бусад эмүүдтэй эмийн харилцан үйлчлэлд орох
- Нянгийн эсрэг тэсвэржилт үүсэх

D15. Ажлын байранд тань антибиотикийг жоронд бичих удирдамж байгаа юу?

- Тийм
- Үгүй

D16. Антибиотикийг зөвлөхдөө бактериологийн шинжилгээний хариунд үндэслэдэг үү?

- Тогтмол
- Ихэвчлэн
- Заримдаа
- Хааяа
- Хэзээ ч үгүй

D17. Бактериологи шинжилгээ хийгдээгүй тохиолдолд антибиотикийг эмчилгээнд хэрхэн сонгодог вэ?

- Удирдамжийн дагуу
- Өөрийн ажлын туршлагаас
- Ажлын туршлага илүү бусад эмч нартай зөвлөлдөж
- Өргөн хүрээний антибиотик авдаг
- Таамгаар

D18. Антибиотикийг хэд хоног хэрэглэхээр зөвлөдөг вэ?

- 3-5 хоног
- 5-7 хоног
- 8-с дээш

D19. Антибиотик нь үйлдвэрлэсэн орноос хамааран үйлчилгээ нь өөр өөр байдаг гэдэгтэй та санал нийлж байна уу?

- Бүрэн санал нийлнэ
- Санал нийлнэ
- Мэдэхгүй
- Санал нийлэхгүй
- Огт санал нийлэхгүй

D20. Та антибиотикийг эмчилгээнд сонгохдоо юуг үндэслэдэг вэ? /Олон сонголттой байж болно/

- Эмчилгээний удирдамжууд
- Үйлчлүүлэгчийн биеийн байдал

- Бактериологи шинжилгээний хариу
- Ихэвчлэн өргөн хүрээний антибиотик шууд сонгодог

D21. Антибиотикийг эмчилгээнд хэрэглэхдээ тунг хэрхэн тооцоолдог вэ?

- Удирдамжийн дагуу
- Medscape дагуу
- Эмийн хэрэглэх зааврын дагуу
- Бусад /бичих/

D22. Сонгомол үйлдэлтэй антибиотик үр дүнтэй боловч өргөн хүрээний антибиотикийг сонгох нь илүү ач холбогдолтой гэдэгтэй та санал нийлж байна уу?

- Бүрэн санал нийлнэ
- Санал нийлнэ
- Мэдэхгүй
- Санал нийлэхгүй

D23. Антибиотикуудыг хавсарч хэрэглэхийг зөвлөх үед ямар нэгэн эргэлзээ төрдөггүй.

- Бүрэн санал нийлнэ
- Санал нийлнэ
- Мэдэхгүй
- Санал нийлэхгүй
- Огт санал нийлэхгүй

D24. Үйлчлүүлэгчийн биеийн байдлыг харгалзан үзэж боломжтой бол тарилгаар хэрэглэж буй антибиотикийг 3 хоногийн дараагаас уух хэлбэр шилжүүлэх шаардлагатай гэдэгтэй та санал нийлж байна уу?

- Бүрэн санал нийлнэ
- Санал нийлнэ
- Мэдэхгүй
- Санал нийлэхгүй
- Огт санал нийлэхгүй

D25. Антибиотикийг хавсарч хэрэглэх нь түүний дасал, нянгийн тэсвэржилт үүсэхээс сэргийлж чадна гэдэгтэй та санал нийлж байна уу?

- Бүрэн санал нийлнэ
- Санал нийлнэ
- Мэдэхгүй
- Санал нийлэхгүй
- Огт санал нийлэхгүй

D26. Антибиотикийг хослуулан буюу хавсаргаж хэрэглүүлэх хамгийн чухал зорилго юу вэ?

- Халдварыг аль болох хурдан хяналтанд авах хүсэл
- Хоруу чанарыг бууруулах
- Цусан дахь идэвхитэй концентрацийг хамгийн дээд хэмжээнд хүргэх

D27. Таны бодлоор антибиотикийн тэсвэржилт үүсэхээс хэрхэн сэргийлж болох вэ?

- Сургалт, сурталчилгаа
- Оношилгоо, эмчилгээний удирдамжийн дагуу эмчилгээ төлөвлөх
- Антибиотикийг зөвхөн жороор олгох
- Зөвхөн сүүлийн үеийн антибиотикийг хэрэглээнд нэвтрүүлэх
- Антибиотикийг мөөгөнцрийн эсрэг эмтэй хавсруулан хэрэглэх
- Бусад _____

D28. Антибиотик эмчилгээг зөвлөхөд тулгардаг бэрхшээлүүдийг сонгоно уу?

- Эмчилгээний удирдамж хангалттай байдаггүй
- Антибиотикийн талаарх мэдлэг, мэдээллийн хомс байдал
- Бактериологи болон бусад шаардлагатай шинжилгээг хурдан хугацаанд хийх боломж хомс
- Үйлчлүүлэгч зовиураа хурдан багасгах зорилгоор антибиотик бичихийг шаардах
- Ямар нэгэн бэрхшээл тулгардаггүй

D29. Та ямар сургалтад хамрагдахыг хүсч байна вэ? /Олон сонголттой байж болно/

- Эмчилгээний удирдамжууд
- Шинэ эмийн мэдээлэл
- Эмийн зохистой хэрэглээ
- Эмийн сонголт, харилцан нөлөөлөл
- Бусад: _____

D30. Эмийн сонголттой холбоотой саналаа та доор бичнэ үү

Судалгаанд оролцсон танд баярлалаа.

Сайн сайхныг хүсье!

ТАНИУЛСАН ЗӨВШӨӨРЛИЙН ХУУДАС №**Танд энэ өдрийн мэндийг хүргэе!****Танилцуулга:**

Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт зохицуулалтын газар болон АШУҮИС-ийн Эм зүйн сургууль хамтран “ИРГЭДИЙН ЭМИЙН ЗОХИСТОЙ ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ТАЛААРХ МЭДЛЭГ, ЧАДВАР, ХАНДЛАГЫН СУДАЛГАА” сэдвээр судалгааны ажил хийх гэж байна.

Судалгааны үндэслэл, зорилго: Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг сайжруулах ажилд зөвхөн эрүүл мэндийн байгууллагуудаас гадна иргэдийн оролцоо маш чухал байдаг. Олон улсад хэрэглэгчдийн эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, чадвар, хандлагын судалгаа явуулж, гарсан үр дүнг үйл ажиллагаандаа тусган ажилладаг сайн туршлага байдаг.

Бидний судалгааны ажлын гол зорилго нь хэрэглэгчдийн эмийн зохисгүй хэрэглээний талаарх мэдлэг, чадвар, хандлагыг судалж, түүнд нөлөөлж буй хүчин зүйлүүдийг тогтооход оршино.

Судалгааны талаар ерөнхий танилцуулга: Судалгааг:

- Улаанбаатар хотын Баянзүрх, Сүхбаатар, Хан-Уул, Сонгинохайрхан, Багануур дүүргүүд
- Хөдөө орон нутгаас Хөвсгөл, Сүхбаатар, Төв, Ховд, Өмнөговь аймгийн оршин суугчдаас тус тус авна.
- Судалгааны зорилтот бүлгүүдэд:
 - 0-5 настай хүүхэдтэй эцэг, эхчүүд
 - Нийт иргэд
- Асуумж судалгаа 4 үндсэн хэсгээс бүрдсэн, нийт 35-40 асуулттай.

Эрсдэл: Асуумжинд судалгаанд ёс зүйн алдаа гарах эрсдэл харьцангуй бага.

Ашиг тус: Эмийн зохисгүй хэрэглээнд нөлөөлж буй хүчин зүйлсүүдийг судласан үр дүнд тулгуурлан иргэдийн эмийн зохистой хэрэглээг сайжруулах шат дараалсан сургалт, сурталчилгааг явуулах болно.

Төлбөр: Та судалгаанд оролцсон тохиолдолд танаас төлбөр авахгүй, бид төлбөр төлөхгүй.

Нууцлал: Мэдээллийг зөвхөн эрдэм шинжилгээний зорилгоор ашиглах бөгөөд судалгаанаас гарсан үр дүнг хэвлэлд нийтлүүлэхэд хувь хүний нэрийг нийтлэхгүй.

Судалгаанд оролцогчийн эрх:

- Сайн дураар оролцох эрхтэй, Судалгааны явцад татгалзах эрхтэй, Мэдээлэл авах эрхтэй

Таныг судалгаанд оролцож, бидний ажилд тусална гэдэгт итгэж байна:

Би дээрх мэдээлэлтэй танилцаж, судалгааны талаар ойлгосон тул судалгаанд оролцохыг зөвшөөрч байна. Би гарын үсэг зурснаар судалгаанд өөрийн хүсэлтээр оролцож байгаагаа илэрхийлж байна.

Судалгаанд оролцогчийн овог..... нэр.....

Гарын үсэг.....

Та хүсвэл хаяг, утасны дугаараа бичнэ үү

Он, сар өдөр: 2021 оны сарын өдөр

Холбоо барих хаяг:

- АШУҮИС, Эм зүйн сургуулийн Эмнэлзүйн эм зүй, менежментийн тэнхмийн дадлагажигч багш
Г.Дөлгөөн Утас: 99091322 mail хаяг: dulguun.g@mnums.edu.mn

- Судалгааны ёс зүйн асуудлын талаар холбогдохыг хүсвэл дараах хаягаар хандана уу:

АШУҮИС-ийн Судалгааны Ёс Зүйн Хяналтын Хороо,
14210 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, С. Зоригийн гудамж, шуудангийн хаяг-
48/111, Утас: 70111372, email: irb@mnums.edu.mn

Баярлалаа. Танд эрүүл энхийг хүсэе!

**Нянгийн эсрэг эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлага,
дадлыг үнэлэх асуумж хуудас**

Та доорх асуултуудад бүрэн хариулж туслана уу.

ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

- A1. Таны нас: ____
- A2. Хүйс: Эрэгтэй Эмэгтэй
- A3. Таны боловсрол: Бага Дунд Бүрэн дунд Дээд
- A4. Өрхийн сарын дундаж орлого:
- 500,000₮ хүртэл
 - 500,001-900,000₮
 - 900,001-1600,000₮
 - 1600,001₮ -с дээш
- A5. Таны оршин сууж буй газар: Улаанбаатар хот Аймгийн төв Сум
- A6. Та эрүүл мэндийн даатгалд хамрагдсан уу? Тийм Үгүй
- A7. Та хэдэн хүүхэдтэй вэ ____ үүнээс 0-5 насны хүүхдийн тоо ____
- A8. Та өрх толгойлсон эцэг/эх үү? Тийм Үгүй
- A9. Та хүүхдээ өвдсөн үед хамгийн түрүүнд хаана/хэнд ханддаг вэ? /Олон сонголттой/
- Өрхийн эрүүл мэндийн төв /Улсын эмнэлэг/
 - Хүүхдийн хувийн эмнэлэг
 - Таньдаг эмнэлгийн мэргэжилтэн
 - Өөрөө гэрээр арга хэмжээ авдаг
 - Эмийн санчид ханддаг
 - Цахим орчноос тусламж хүсдэг
- A10. Хүүхэд өвдсөн үед эрүүл мэндийн байгууллагаас тусламж үйлчилгээ авах боломж хэр байдаг вэ?
- Маш сайн
 - Сайн
 - Дундаж
 - Бага
 - Маш хэцүү
- A11. Эмийн талаарх мэдээллийг та хаанаас авдаг вэ? /Олон сонголттой/
- Эмч
 - Зурагт, радио
 - Сонин
 - Найз нөхөд, гэр бүл
 - Цахим орчин /фэйсбүүк, инстаграм, твиттер гэх мэт/
 - Бусад:

А –ХЭСЭГ:

A12-20. Таны бодлоор антибиотикийг доорх тохиолдлуудлын алинд нь хэрэглэх шаардлагатай гэж бодож байна вэ? Тохирох нүдийг бөглөнө үү.

Та дараах тохиолдолд антибиотик эмчилгээ шаардлагатай гэж бодож байна уу	Дандаа	Ихэвчлэн	Хааяа	Үгүй	Хэзээ ч үгүй
A12. Гуурсан хоолойн үрэвсэл					
A13. Шар эсвэл ногоон өнгийн нус гоожих					
A14. Хоолой өвдөж улайх					
A15. Халуураагүй боловч ханиалгах					
A16. Ханиад хүрэх					
A17. Чихээр өвдөж, булаг гоожих					
A18. Хэрвээ антибиотик л өгөхгүй бол хүүхэд ханиад, томуугаар удаан хугацаагаар өвддөг					
A19. Амоксициллин зэрэг антибиотикийг вирус эсвэл нянгийн алиных нь эмчилгээнд хэрэглэдэг гэж та бодож байна вэ?	☐ Нян ☐ Вирус ☐ Мэдэхгүй				
A20. Ихэнх ханиад эсвэл томууг үүсгэгч шалтгаан нь нян эсвэл вирус байдаг	☐ Нян ☐ Вирус ☐ Мэдэхгүй				

Б –ХЭСЭГ:

A21-25. Дараахаас аль тохиолдолд та хүүхдэдээ эмчид үзүүлэлгүйгээр антибиотик уулгадаг уу?

Хүүхдэдээ антибиотик өгөх тохиолдлууд:

Дандаа Ихэвчлэн Хааяа Үгүй

Хэзээ ч үгүй

A21. Эмчид очиж үзүүлэх цаг зав муутай байх үедээ

A22. Эмчид үзүүлэх мөнгөний боломж муутай байх үедээ

A23. Хүүхдийн биеийн байдал хөнгөн байх үед, хүндрэхээс нь өмнө

A24. Эм зүйч антибиотик зөвлөх үед

A25. Ойр дотны хүмүүс антибиотик өгөөрэй гэж зөвлөх үед

A26. Та хүүхдэдээ антибиотик уулгаад зовиур багасаагүй бол ямар арга хэмжээ авдаг вэ?

- Эмчид хандана
- Эмийн санчид хандана
- Эмээ солино

- Найз нөхөд болон гэр бүлийнхэнтэйгээ зөвлөлдөнө
- Цахим орчноос тусламж хүснэ

A27. Та хүүхдэдээ антибиотикыг хэдэн хоног уулгадаг вэ?

- 1-3 хоног
- 4-7 хоног
- 8-10 хоног
- С –ХЭСЭГ:**

A28. Та антибиотикийн дасал, нянгийн тэсвэржилт зэргийн талаар сонсож байсан уу?

- Тийм
- Үгүй
- Мэдэхгүй

A29. Хүүхэд тань өвдсөн үед нэг антибиотик хэрэглээд зовиур намдахгүй үед нэмэлтээр өөр антибиотик өгдөг үү?

- Тогтмол
- Ихэвчлэн
- Хааяа
- Заримдаа
- Хэзээ ч үгүй

A30. Таны хүүхэд ханиад хүрсэн үед эмч антибиотик зөвлөхгүй бол та сэтгэл хангалуун байдаг уу?

- Маш их
- Их
- Дунд
- Бага
- Үгүй

A31. Эмч хүүхдэд тань антибиотик жоронд бичих үед та шаардлагатай эсэхийг нь лавладаг уу?

- Тогтмол
- Ихэвчлэн
- Хааяа
- Заримдаа
- Хэзээ ч үгүй

A32. Эмч хүүхдэд тань антибиотикийг жоронд бичих үедээ яагаад антибиотик хэрэглэх шаардлагатай болсон талаар тайлбарлаж өгдөг үү?

- Тогтмол
- Ихэвчлэн
- Хааяа
- Заримдаа
- Хэзээ ч үгүй

A33. Таныг антибиотик бичиж өгөхийг хүсэх үед эмч жоронд бичиж өгдөг үү?

- Тогтмол
- Ихэвчлэн
- Хааяа
- Заримдаа
- Хэзээ ч үгүй

A34. Антибиотикийг хэрэглэхээс өмнө эм хэрэглэх заавартай бүрэн танилцдаг уу?

- Тийм
- Үгүй
- Заримдаа

A35. Та антибиотийг гэртээ хэрхэн хадгалдаг вэ?

- Эмийн хайрцаг болон саванд
- Хөргөгчинд
- Гал тогоо болон бусад тавиур дээр ил
- Харанхуй өрөөнд

Судалгаанд оролцсон танд баярлалаа. Сайн сайхныг хүсье!